

POLSKA ZACHODNIA.

Dziś dodatek rolniczy.

Dziś dodatek rolniczy.

Dziennik poświęcony sprawom narodowym i społecznym na Kresach Zachodnich.

Rękopisów nie zwraca się.
Telefon redakcji nocnej 4-26
Konto P. K. O. 303.551.

Administracja: ulica Jagiellońska nr. 5. — Redakcja: ulica Kopernika nr. 14.
Telefon 16-98. Katowice. Telefon 303.
Redaktor naczelny: Edward Ruman.

Abonament miesięczny: przez pocztę oraz w Administracji 3 złote z doreczeniem do domu przez pocztę. :-

Kuracja domowa

przeciwko reumatyzmowi i ischiasowi gotowym Piszczakiem okładem maulowym „Gama” jest stale zalecana. Sprzedaż we wszystkich aptekach i drogeriach. Informacje ustne: Fr. Piotrowski, Plebiscytowa 4. Tel. 21-34; Bruno Zimmer, Drogerja, 3-go Maja 30; pisemne: Biuro Piszczaki, Cieszyn.

Sprawa majora Kubali.

Warszawa, 13. 2. Wczoraj przed sądem wojskowym w Warszawie rozpoczęła się rozprawa przeciw majorowi-pilotowi Kazimierzowi Kubali, oskarżonemu z art. 75 w. k. k. za występki nie-subordynacji, popełnionej przez rozszerzanie anonimów, szkodzących szefowi lotnictwa wojskowego. Na rozprawę powołano szereg świadków m. in. żonę pułk. Rayskiego. Rozprawa odbywa się częściowo przy zamkniętych drzwiach. Na posiedzeniu jawem mjr. Kubala zapytany przez przewodniczącego trybunału czy przyznaje się do winy — oświadczył, iż do winy się nie przyznaje, anonimów żadnych nie pisał ani nie rozszerzał, natomiast twierdzi, że sam parę anonimów otrzymał. Jak wiadomo, rewizja przeprowadzona w jego mieszkaniu ujawniła 2 egzemplarze anonimów, pisanych na różnych maszynach, oraz strzępy podartych kilkunastu listów maszynowych. Zapytany następnie co myśli o treści owych anonimów mjr. Kubala odpowiedział, iż treść ich naogół odpowiada prawdzie. Zeznania mjr. Kubali są nielaskawie niejasne i sprzeczne. Rozprawa ze względu na osobę oskarżonego budzi duże zainteresowanie.

Urbi et orbi dał Ojciec św. błogosławieństwo przez radiostację watykańską.

Po raz pierwszy w dziejach świata chrześcijańskiego mieszkańcy najodleglejszych zakątków ziemi mieli wczoraj możliwość usłyszenia papieża, który podczas uroczystości otwarcia radiostacji watykańskiej wygłosił sam przemówienie.

O godz. 4,45 do nowo utworzonej radiostacji watykańskiej wszedł Ojciec św. i stanął przed mikrofonem.

W przemówieniu swym wygłoszonym w języku łacińskim, papież Pius XI zwrócił się do duchowieństwa świeckiego i zakonnego, do wszystkich wiernych i niewiernych, do wszystkich braci uciskanych, do bogatych i ubogich, do pracodawców i pracowników, do wszystkich uciskanych i cierpiących, życząc im błogosławieństwa apostołskiego „Urbi et orbi”.

Przed przemówieniem papieża wygłosił przemówienie w języku włoskim Marconi, który zwrócił się do wszystkich radiosłuchaczy, zaznaczając, że cały świat zawsze chętnie słuchał słów płynących ze świętego miejsca. Dziś jednak cały świat może słuchać słów papieża jednocześnie i bezpośrednio.

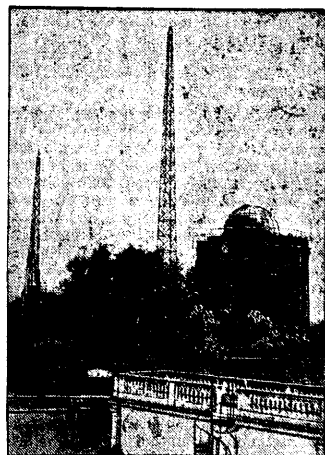
O godzinie 4,45, kiedy nadawano audycję papieską, wszystkie aparaty radiowe były ustawione na tę audycję. Wielu radiosłuchaczy usłowało słuchać przemówienia wprost z Watykanu.

Niestety audycja nie była zbyt udaną z powodu niekorzystnych warunków atmosferycznych. Ciągłe szmery i trzaski zakłócały czystość odbioru, tak, że wszystkich słów Ojca św. nie można było słyszeć dokładnie.

Głos papieża brzmiał mimo to niezwykle pięknie i dostojnie. Ojciec św. mówił głośno i wolno, żałować tedy należy, że audycja nie była wolna od trzasków i hałasów.

Wiadomość, iż głos Watykanu rozlega się po całym świecie, wywoływała potężne wrażenie wśród radiosłuchaczy.

Zapowiedź mowy papieża w związku z rocznicą Jego koronacji zgromadziła w pałacyku nuncjatury papieskiej w Warszawie przedstawicieli świata dyplomatycznego oraz rządu polskiego.

Wczoraj otwarł radiową stację nadawczą watykańską Ojciec św. przemówieniem, którego słuchały miliony wiernych w całej Europie.

Oparci o sojusze — sprzeciwiły się wszelkim próbom burzenia istniejącego porządku.

Warszawa, 13. 2. (Pat) Na posiedzeniu senackiej komisji spraw zagranicznych zabrat głos minister Zaleski. W wstępie minister złożył cześć pamięci zmarłego senatora Posnera, który był członkiem komisji od chwili jej ukonstytuowania się aż do swej śmierci. Następnie minister przeszedł do spraw poruszanych w dyskusji.

Senator Kozicki — mówił minister Zaleski — apelował do mnie w sprawie pogodzenia naszej polityki wobec Ligi Narodów z t. zw. polityką sojuszu. To też z całą satysfakcją stwierdzić mogę, że w danym wypadku idziemy stale i wytrwale po tej linii, na którą wskazywał senator. Świeżo odnowiono przymierze nasze z Rumunią, oraz sojusz nasz z Francją, stanowią niejako kamień węgielny naszej polityki zagranicznej. Stwierdzam z całą stanowczością, że oba te sojusze coraz bardziej zacieśniane i współpraca nasza z obydwoma temi państwami wydaje się coraz bardziej korzystne wyniki. Senator Kozicki podkreślił to ściśle współdziałanie nasze z Francją. Miło mi skonstruować, że harmonia tej współpracy rozszerza się także i na inne tereny i że nasza szczerza troska i pokojowa linia polityki zagranicznej, oparta na poszanowaniu istniejących traktatów, znajdują coraz to więcej zrozumienia ze strony Francji, a szczególnie ze strony tak wybitnego meza stanu, jakim jest obecny kierownik zagranicznej polityki Francji. Przy tej spo-

sobności czuję się w obowiązku zapewnić p. senatora Dębskiego w odpowiedzi na jego pytanie, że nie ma żadnego powodu na to, aby Rumunią prowadziła jakkolwiek niełojalne względem nas pertraktacje, dotyczące sprawy porozumienia rolniczego. Przeciwnie, wszystko wskazuje na to, że i w tej sprawie nasza sojuszniczka postępuje z całą lojalnością. Co do stosunków naszych z ZSSR, to w expose, jakie miałem zaszczyt wygłosić w Sejmie, dałem już krótki ich zarys. Mogę tu zatem z całą stanowczością zapewnić p. senatora Kozickiego i Dębskiego, że z naszej strony, jak dotąd tak i nadal starać się będziemy utrzymać ze Związkiem najlepsze stosunki sąsiedzkie. Z całą stanowczością stwierdzę, że wszelkie wiadomości prasowe o rzekomych przyszłych pertraktacjach co utworzenia jakiegoś ogólnego frontu przeciwko światu, o które zapytywał senator Dębski, są zupełnie bezpodstawne. Również bezpodstawne są pogłoski o jakiejś wymianie Pomorza na Litwę. Senator Dębski powinien wiedzieć, iż w dzisiejszych czasach wszelki handel narodami lub ich częścią jest niemożliwością. W każdym razie rząd polski nie przyłożyłby do tego ręki nietylko ze względu na to, że Pomorze jest zażenaskane przez ludność rdzennie polską, ale także i na to, że nie mamy zamiarów zabiorczych w stosunku do kogokolwiek, a tem mniej w stosunku do narodu

litewskiego, dla którego od wieków żyjemy uczuciami szczerzej przyjaźni, wynikającej z dłuższej wspólnej historii. W sprawie poruszanej przez senatora Kozickiego w kwestii stosunku rządu do sprawy całosci naszych granic minister odpowiedział, że dla nas kwestia rewizji granic Rzeczypospolitej nie istnieje i na ten temat nie podejmie z nikim żadnej narady i dyskusji.

W odpowiedzi senatorowi Dębskiemu w sprawie stosunków naszych do Watykanu, minister zapewnił, że rząd w tym względzie robi wszystko, co jest w jego mocy, aby nadal utrzymać stosunki osobiste i Ojcowskiej Łaskawości, jakimi Ojciec święty zawsze zaszczycał Polskę. Muszę jednak się zastrzec — mówił minister — co do możliwości, wyrażonej tu przez senatora Dębskiego wyzyskiwania wpływu Stolicy Apostolskiej wobec niektórych stronnictw niemieckich. Otóż stosunek Watykanu do stronnictw katolickich w innych państwach nie może być tematem rozmów z rządem polskim tak samo, jak stosunek jego do katolickich ugrupowań w Polsce, nie mógłby służyć za temat do rozmów z innymi państwami.

W kwestii interpretacji rezolucji Rady Ligi w sprawie skarg mniejszości na Śląsku i w województwach poznańskim i pomorskim, minister powiedział, konstatając, że nastąpiły niektóre fakty sprzeczne z konwencją genewską. Rada

Posel Wysocki złożył swe listy uwierzytelniające.

Berlin, 13. 2. (Pat.) Min. pełnomocny Rzeczypospolitej przy rządzie Rzeszy Alfred Wysocki, złożył listy uwierzytelniające prezydentowi Rzeszy von Hindenburgowi. Na audjencji obecny był minister spraw zagran. Rzeszy dr. Curtius.

Ligi natychmiast w następnym zdaniu skonstatowała, że rząd polski zrobił wszystko, co do niego należało w danych okolicznościach. Żaden rząd na świecie nie może zobowiązać się, że nigdy żaden z obywateli jego kraju nie przekroczy prawa międzynarodowego, tak jak nie mógłby się zobowiązać, że żaden z jego obywateli nie złamie prawa cywilnego lub karnego. Chodzi tylko o to, czy rząd przedsięwziął wszystkie kroki jakie były w jego mocy, aby przestępstwa te ukarać. Rada Ligi stwierdziła, że pod tym względem rząd polski zrobił co do niego należało. Co do interpretacji o misji łączącej Związek Powstańców z rządem, to pragnę dodać, iż przerwanie jej Rada zaleca jedynie „o ile nie znajdą się inne środki”. Nie wątpliwe, iż ministerstwo spraw wewnętrznych środki takie znajdzie. Co do powrotu sprawy na przyszłą Radę, to muszę raz jeszcze stwierdzić, iż jest to procedura zwykła we wszystkich wypadkach, gdy akcję przedsięwziętą przez jakiś rząd, nie jest ukończona. Analogiczne zarządzenia Rady były wydane wielokrotnie, że przytoczę tu dla przykładu sprawę pogromów w Palestynie.

Nowa faza walki wewnętrznej w Niemczech.

(Korespondencja własna.)

Berlin, 11 lutego

Gdy w pierwszym głosowaniu, jakie odbywało się zaraz niemal na wstępie obecnej sesji parlamentu Rzeszy rząd kanclerza Brüninga utrzymał się przy życiu większość 72 głosów prasa prorządowa adreśliła zgodzie w ton triumfalny, ogłaszając zwycięstwo myśli państwowej nad opozycją skrajnej lewicy i prawicy. Organ stronnictwa kanclerza — „Germania” (z dn. 6 m.) pisał z okazji tego zwycięstwa: „Walka rozwijać się będzie w następnych dniach dalej. Jej najbliższym celem jest zabezpieczenie większości chętnie do pracy przeciwko niepowstrzymanym nadużyciom opozycji oraz przeciwko jej agitacyjnym wnioskom, siejącym spustoszenie finansowe i pozbawionym poczucia odpowiedzialności. Walka ta, która będzie prowadzona w poniedziałek o rozsądną zmianę regulaminu obrad parlamentu, po wczorajszym doświadczeniu, zapowiada się wyjątkowo ostro i ciężko. „Sture Opposition” występuje w roli obstrukcji. To jej niewiele pomoże. Jak się okazało wczoraj są jeszcze środki, służące do opanowania i tej nieobliczalnej obstrukcji. I wszystkie dozwolone środki zostaną zastosowane, ażeby zabezpieczyć wszelkie reformy, niezbędne w interesie parlamentu i jego zdolności do pracy. W tym punkcie — o ile można przewidywać — wola większości jest niewzruszona. I dla tego też zwycięży”.

W chwili, gdy te słowa piszę, poniedziałkowe posiedzenie parlamentu ma już kanclerz Brüning za sobą. Trwało ono niemal bez przerwy od 3 po południu i przeciągnęło się aż do 3-ej rano. Było ono według określenia jednego z prorządowych dzienników tak „tumultuarisch und wüde und peinlich”, jak żadne z posiedzeń parlamentu Rzeszy, nawet obecnego parlamentu wybranego 14 września. Padły w czasie tego posiedzenia słowa, jak „Lausjung” i „Schieber”. Komuniści pozwolili sobie na żłosiwy dowcip, kładąc na stole prezydenta parlamentu socjalisty Loebego „symboliczne” czako policjanta i pałkę gumową. Nacjonalistycy obdarzyli znowu przedstawiciela katolickiego centrum czerwonym gwóźdźkiem — oznaką socjalistów, czyniąc w ten sposób ironiczną aluzję do niewzruszonej współpracy katolików niemieckich z „marksistami”. Mimo rzeczywiste zwycięstwa obstrukcji, stosowanej przez opozycję Brüning zdołał utrzymać swą szcześnie większość. Zmiana regulaminu obrad parlamentu została uchwalona. — W ostatnim momencie, opozycja widząc bezowocność swych wysiłków, opuściła demonstracyjnie salę. Reforma regulaminu uchwalona została wobec tego 300 głosami większości przeciwko — 0. Opozycja w parlamencie została przez Brüninga zwyciężona — zdaje się — ostatecznie. Opinia prądowa odetchnęła na ulę, stwierdzając, iż położono wreszcie koniec — „die Sabotage der Parlamentsarbeit”.

Czy to zwycięstwo parlamentarne kanclerza Brüninga oznacza wogóle zwycięstwo nad opozycją, przedewszystkiem nad opozycją nacjonalistyczną? Odpowiedź na to pytanie jest bardzo prosta. Opozycja nie da napewno być wygraną i w dalszym ciągu kontynuować będzie swą zaciętą walkę głównie — poza parlamentem. Tyko, jeśli można wierzyć pogróżkom jej wodzów, walka ta będzie stórk bezwzględniejsza, niż to było dotychczas. Przedstawiciele hitlerowców nie kryli tego w czasie poniedziałkowego posiedzenia parlamentu. Poseł Stöhr oświadczył niedwuznacznie, że w zmianie regulaminu obrad, dokonanej wbrew opozycji, nacjonalistycy dopatrywali się będą „casus belli”. Ten sam poseł hitlerowski oświadczył dalej, że w nowym regulaminie, nacjonalistycy widzą złamanie konstytucji i że wobec tego wszystkie przyszłe uchwały parlamentu uważają za nieważne. A inny poseł nacjonalistyczny dr. Frank zapowiedział otwarcie i niedwuznacznie, że wobec forsowania wniosków, które mają na celu jedynie pogmębienie „narodowej opozycji” — nacjonalistycy zrzucają z siebie odpowiedzialność za to, „wenn die Millionen zur Waffe des Bürgerkrieges greifen”.

Głosy te potwierdzają zdanie, że nacjonalistycy z całą furją rzucą się w wir walki i że najcięższe okresy tej walki, zapewne stórk cięższe, niż zmagania parlamentarne, mają Niemcy współczesne dopiero przed sobą. Jaki będzie jej ostateczny rezultat, to się dopiero okaże. I dlatego pewność, bijąca ze słów organu kanclerza wydała się być przedwczesna i przesadna.

Na tę samą chorobę cierpią również ci republikańscy i demokraci, którzy mówią o nacjonalistycznym, iż jeszcze wczoraj był ruchem, dziś jest partią, a jutro będzie już tylko chaotyczna masa — bojaźni i nadziei.

Tak że nie jest jeszcze z hitleryzmem i wiele jeszcze musiaby popełnić błędów, żeby miał doczekać się tak beślaw. Końca. Wprawdzie wiele się mówi o tarczach wewnętrznych w tonie hitlerowców, o ambi-

cyjnych rozterkach między Hitlerem i Goebbelsem, o dalekoidących tarczach na temat stosunku do religii. Ale jeśli one istnieją nawet, to napewno dziś, w obliczu zwanego ataku „stronnictw środka” i socjalistów, tarcia te napewno ustana, względnie ucinna.

„Narodowa opozycja” Hitlera i sprzymierzonego z nim Hugelberga na atak ten odpowie zapewne w najbliższym czasie.

T. M. K.

Brüning uważa, że narazie odwetowe plany prawicowych odwetowców są przedwczesne.

Berlin, 13. 2. Wczoraj parlament zajmował się głównie zatwierdzeniem szereg wniosków, które zostały wniesione przez hitlerowców i hugenberczyków, zanim partię te urządziły secesję w Reichstagu. Wszystkie te wnioski dotyczą spraw zagranicznych Niemiec.

Przedewszystkiem dokonał Reichstag wyboru wiceprzewodniczącego w miejsce nacjonalisty Stoera, który onegdaj wraz z hitlerowcami opuścił parlament. Wybrany został członek partii ludowej von Kardorff, pięćdziesiąt kilka głosów otrzymał komunista Pieck.

Następnie przystąpiono do głosowania nad wnioskami hitlerowców, aby Niemcy ogłosiły moratorium w stosunku do planu Younga i rozpoczęły rokowania co do rewizji swoich zobowiązań

wojennych. Wniosek ten został odrzucony 247 głosami przeciw 124.

Również odrzucony został wniosek komunistów, aby Niemcy wstrzymały wypłaty, wynikające z planu Younga.

Następnie głosowano nad wspólnym wnioskiem nacjonalistów i komunistów, żądającym aby Niemcy wystąpiły z Ligi Narodów, aby domagały się rewizji pokoju wersalskiego i ażeby przystąpiły do utworzenia obrony granicznej przeciw Polsce. Wniosek ten został odrzucony 314 głosami przeciw 46.

Po odrzuceniu tego wniosku zabrał głos socjalista Loeb, przewodniczący Reichstagu i powiedział, że kanclerz Brüning złożył oświadczenie, iż rokowania w takich sprawach mogą rozpocząć się dopiero wtedy, kiedy międzynarodowe położenie na to pozwoli. (!)

Wielka obława na hitlerowców w Berlinie.

Berlin, 13. 2. (Pat.) Z polecenia sędziego śledczego policja berlińska rozpoczęła zakrojona na szeroką skalę akcję przeciwko narodowo-socjalistycznym organizacjom partyjnym. Zarówno w biurach jak i mieszkaniach prywatnych dokonano ogółem 20 rewizji. W obławie tej wzięło udział 100 policjantów i wielu urzędników policji kryminalnej. Główną uwagę zwrócono na centralne biura stronnictwa hitlerowców. Policja obsadziła lokal kierownictwa partii oraz biuro okręgowej komendy hitlerowskich oddziałów szturmowych w Berlinie. Skonfiskowano tu pełną kartotekę oddziałów szturmowych. Zaskoczony niespodziewanie oddział wartowniczy szturmowy nie mógł stawiać żadnego oporu. Policja nie wypuściła nikogo na miasto i obsadziła swe-

mi urzędnikami wszystkie połączenia telefoniczne. Poza tem dokonano rewizji w mieszkaniu prywatnym komendanta głównego oddziałów szturmowych kapitana Stemesa oraz innych dowódców. Znalezione przy tej okazji skład broni. Do przedzłomu policji zabrano dla zbadania obszerny materiał obciążający. W czasie rewizji hitlerowcy demonstracyjnie śpiewali pieśni bojowe. Akcja policji berlińskiej podjęta została na skutek poszlak, iż partia hitlerowska udziela pomocy finansowej mordcom 2 członków republikan- skich Reichsbannerów, zastrzelonych w noc sylwestrową. 2 mordcom udało się zbiec zagranicę, trzeci zaś aresztowany został przez policję anstrjacką w czasie przekraczania granicy.

Rocznica Ojca św. w Warszawie.

Warszawa, 13. 2. (Pat.) Dnia 12 lutego jako w 9-tą rocznicę koronacji Ojca św. Piusa XI, odbyło się w katedrze archidiecezjalnej nabożeństwo, urządzone staraniem kapituły warszawskiej. Mszę św. w ikleń asyścił celebrował J. E. ks. kardynał Kakowski, arcybiskup metropolita warszawski. W salach presbiterium zasiadła kapituła metropolitańska z J. E. ks. biskupem sułraganem Gallem i J. E. ks. biskupem Sławowskim oraz Nuncjuszem Apostolskim J. E. ks. Marzagim i km. Przybyli również inni szambelanowie Jego Świątobliwości, kapłani dyplomatyczni z ministrami pełnomocnymi Belgii, Szwecji i Portugalii na czele. Reprezentowane były również przez przedstawicieli ambasady Francji, Anglii i Włoch, oraz poselstwa Chilii, Niemiec, Hiszpanii i Czechosłowacji.

Z Rady Ministrów.

Warszawa, 13. II. PAT. Dnia 12 bm. odbyło się pod przewodnictwem prezesa Rady Ministrów W. Sławka posiedzenie Rady Ministrów poświęcone sprawom bieżącym. M. in. Rada Ministrów powzięła uchwałę w sprawie projektu ustaw o ratyfikacji całego szeregu umów, konwencji i porozumień międzynarodowych, w sprawie rezolucji, powziętych przez międzynarodową komisję ekspertów rolniczych w Bukareszcie, w sprawie statutu stałego komitetu studiów państw rolniczych środkowej i południowo-wschodniej Europy oraz w sprawie ustawy koleji fabryczno-łódzkiej, kolei Chabówka-Zakopane z odnogą Nowy Targ — Sucha Hora i kolei lokalnej Lwów — Stojanów.

Warszawa, 13. II. PAT. W czwartek dnia 12 bm. przed południem odbyło się posiedzenie Komitetu Ekonomicznego Ministrów poświęcone m. in. rozważaniu obecnego stanu eksportu produktów hodowlanych i ich potrzeb.

Oto głośny dziś robotnik niemiecki Schmidt, który utracił pracę w jednej z fabryk warszawskich skutkiem przeciwojennych mów ministra Rzeszy Trevirana, zaskarżył go w sądzie berlińskim o odszkodowanie.

Matki! Chronie dzieci

przed zarazeniem sie
przeziębieniem, anginą,
bólem gardła

zawojem
Panflaviny
w PASTYLKACH.
do leczenia wszystkich infekcji

Kto wygrał?

War za a 13. 2. W drugim dniu ciągnięcia IV-ej klasy Loterii Państwowej padły wygrane na następujące numery:

Zł. 10.000 wygrał nr: 66600.
Zł. 5.000 wygrały nr-y: 127731 151085.
Zł. 3.000 wygrały nr-y: 137755 182790.
Zł. 1.000 wygrały nr-y: 3919 38057 59269.
Zł. 700 wygrały nr-y: 80369 95418 202924.
Zł. 500 wygrały nr-y: 3808 29726 38752 48722 59420 69820 86221 118707 153424 157268 160994 184260.
Zł. 400 wygrały nr-y: 175 26206 31910 36510 37715 43761 54425 75589 76150 80472 81175 91409 97091 104726 110635 119731 133379 146468 154936 165408 174012 180187 200064.

Po zł. 300 wygrały nr-y: 3885 3912 4405 7026 17112 17640 17668 22810 25741 29516 36192 39973 40194 43744 51356 53260 55763 56555 57415 58485 58810 62776 64609 69556 70928 72051 75023 78893 81938 82796 92419 96675 105789 105759 109755 112657 112782 113031 113411 116062 118004 119477 120500 123880 124883 125833 127547 129627 130048 138046 141329 141639 144121 144170 145861 146217 147102 153148 157815 159341 160330 162611 165198 166091 16629 166084 172625 1744916 178299 179333 180324 181028 181338 183679 189663 184201 185704 186853 186974 187613 188670 190829 192142 196821 197917 198678 199047 199730 200358 202225 203326 203813 205796 205926

Kabel Warszawa — Katowice.

Budowa podziemnych szlaków kabla telefonicznego doprowadzona w roku ub. przez Łódź i Piotrków do Radomska, kontynuowana będzie w roku bież., skoro tylko pozwolą na to warunki atmosferyczne, w stronę Częstochowy i Katowic. Według ustalonego planu technicznego, w roku bieżącym sić kablowa doprowadzona będzie przez Częstochowę do Katowic, co da śląskiemu okręgowi przemysłowemu możliwość łepszego komunikowania się ze stolicą. Połączenie Warszawy drogą podziemnej sieci kablowej z Czechosłowacją i Austrią oraz Włochami nastąpi dopiero w roku 1932.

Pracę nad nową konwencją węglową dobiegają końca.

Jak nas informują, tekst nowego statutu konwencji węglowej zagłębia dąbrowsko-krakowskiego i górnośląskiego, całkowicie już opracowany, rozłożony wszystkim członkom konwencji do ostatecznego rozpatrzenia. Walne zgromadzenie konwencji, na którym ma być przyjęty nowy statut, odbyć się ma jeszcze przed 26 lutego, kiedy wygasa przedłużona 31 stycznia do tego terminu dotychczasowa konwencja. Jako termin zwołania walnego zgromadzenia członków konwencji wymieniany jest dzień 24 lutego. Nowy statut konwencji projektuje szereg zmian w stosunku do stanu obecnego, przyczem w projektach brana jest pod uwagę możliwość utworzenia — kiel osoby prawnej, któraby mogła reprezentować konwencję nazwaną.

Uroczystości święta Rarańcy.

Zbliżające się historyczne dni 11 i 15 lutego jako 13-ta rocznica przebiecia się w roku 1918 oddziałów b. II Brygady Leg. Pol. przed front austriacki na Ukrainie, wzbudziły wśród członków kół pułkowych Karpaciej Brygady ogromne zainteresowanie. Zgłoszenia do zarządów kół pułkowych ołerców i żołnierzy są nad wyraz liczne. Jak nas informują, władze wojskowe przychylnie się do podniesienia ważności tego historycznego święta przez wydanie rozkazu ogłoszenia we wszystkich oddziałach i formacjach wojskowych w dniu święta Rarańcy specjalnych pogadek na temat bohaterstwa walk b. II Brygady Leg. Pol. w związku z tem, Reprezentacja b. II Brygady Leg. Pol. wydała drukami broszurę propagandową oświetlającą czyn Brygady Karpaciej zgodnie z prawdą historyczną.

Nowa fabryka brykietów.

Zakłady przemysłowe Hohenlohego w Wełnowie pod Katowicami przystąpią z własną rob. do budowy fabryki brykietów węglowych nowego systemu, a mianowicie z przymieszką pyłu cynkowego, który ma się przyczynić do łepszej spójności produktu. Między innymi władze udzieliły już zezwolenia na budowę tej fabryki.

Pod promieniami oświaty polskiej, a nie terorem, topnieją volksbundowe zastępy!

Mowa p. posła Grzesika w Sejmie warszawskim.

Z uwagi na wyjątkowo stanowisko Śląska — mówił p. poseł Grzesik — Wysoka Izba wybaczy, że tej dziedzinie poświęcę kilka słów.

Ofenzywa niemiecka na szkolnictwo w okresie przedmajowym.

Dominującą rolę odgrywa tutaj szkolnictwo powszechne. Trzeba cofnąć się myślą o kilka lat wstecz, kiedy to w r. 1922 rządy na Śląsku objęła Polska. Jak wyglądała wówczas szkolnictwo polskie? Nie było go. Nie było także nauczycieli. Trzeba było zaczynać od samych podstaw. Te olbrzymie trudności w zakresie organizacji szkolnictwa powiększyła jeszcze znacznie Konwencja Genewska. Niemcy niszczą w samym zarodku wszelkie próby tworzenia szkoły polskiej po niemieckiej stronie Górnego Śląska, podjęli już w r. 1924 gwałtowną ofensywę na szkolnictwo polskie na polskim Górnym Śląsku i istotnie powiększali z roku na rok swój stan posiadania.

Najbardziej krytycznym rokiem był rok 1926/27 dla polskiej szkoły. Niemcy doszli wówczas do 14,8% szkół i 14% dzieci, nie licząc 5112 zgłoszeń do szkół niemieckich, 3141 przeniesień ze szkoły polskiej i wniosków o otwarcie nowych szkół mniejszościowych. Groźna ta ofensywa musiała wywołać reakcję ze strony władz i społeczeństwa.

Triumf hasła polskie dziecko do polskiej szkoły.

Stwierdzono, że obław ten jest sztuczny, wywołany agitacją, naciskiem gospodarczym i przekupstwem zarówno rodziców, jak i nauczycieli. Na skargę Volksbundu podniesioną przed Ligą Narodów władze polskie odpowiedziały mocną tezą: „polskie dziecko do szkoły polskiej, niemieckie do niemieckiej”. Ta teza została też przyjęta. Efekt był taki, że w roku 1928 na ogólną liczbę 28.360 dzieci, zgłoszono do szkoły polskiej 25.250, czyli 91,7%, a do szkoły niemieckiej — 8,3%. Odtąd ustawicznie szkoła polska zdobywa sobie szacunek i zaufanie ludności.

Przedszkola i dokształcanie.

Specjalną uwagę poświęcają władze przedszkolom, szkolnictwu zawodowemu, handlowemu i dokształcającemu, przemysłowemu, a przed wszystkim oświacie pozaszkolnej. Pod kierownictwem, świadomym swego celu i opieką władz, rozwijają się i działają najsilniejsze organizacje kulturalno-oświatowe.

Na duże uznanie zasługuje rozwój działalności organizacji młodzieży, jak Harcerstwo i Związek Młodzieży Polskiej. W uznaniu zasług około tych organizacji harcerstwo polskie wybrało ostatnio na swojego prezesa wojewodę śląskiego dr. Grażyńskiego. (Brawa i oklaski).

Wypada tutaj jeszcze wskazać na szeroki rozmach w budownictwie wspaniałych gmachów szkolnych, których obecnie buduje się 47 na terenie Województwa Śląskiego.

Nie terror lecz oświata przyczyną cofania się niemieczyzny.

To żywe i bujne życie w dziedzinie kultury i oświaty na Śląsku z natury rzeczy sprawia, że polski stan posiadania na tej ziemi powoli ale ustawicznie wzrasta na niekorzyść niemieckiego elementu. Tu niech panowie z klubu niemieckiego szukają przyczyn ich ujemnych wyników wyborczych. Są niemi, nie terror i bojówki, ale mozołna i konsekwentna praca całego legjonu świątyni i patriotycznych działaczy na polu kulturalno-oświatowym z nieustraszoną odwagą dr. Grażyńskiego na czele.

Teraz dotknę tych spraw politycznych, które znalazły ostatnio epilog w Genewie. We wszelkim pożądanym jest wypadki te bliżej oświetlić — mam na myśli t. zw. nadużycia wyborcze.

Przyczyny podniecenia wyborczego na Śląsku.

Istotnie ostatnie wybory odbywały się na Śląsku w bardziej podnieconej atmosferze, niż w reszcie Polski. Przemysłowy charakter okręgu, znacznie większe skupienia ludzi i wielki odsetek elementu robotniczego z natury rzeczy bardziej namietnego niusiat przyczynić się do podniecenia atmosfery i większej ilości wypadków. Przyczyniła się również do ożywienia akcji wyborczej równoczesność wyborów do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej i Sejmu Śląskiego, a rzecz jasna, że wybory do Sejmu Śląskiego ze względu na bezpośredność niebezpie-

czeństwa niemieckiego s'warzały daleko więcej emocji i trzeba sobie uprzytomnić, że Śląsk w latach 1926—1930 przeżył aż osiem aktów wyborczych, co także nie pozostało bez wpływu na wyższe napięcie atmosfery politycznej.

Treviranus.

Do tych momentów wewnętrzno-politycznych dołączyły się specjalnie momenty zewnętrzno-polityczne, które też podniecały atmosferę jeszcze silniej zaogniły. Były to hasła rewolucjonistyczne, rzucane często i bez ogródek przez wybitnych mężów stanu Rzeszy i podejmowane bez żenady przez prasę niemiecką na polskim Śląsku. Liczne uchwały i deklaracje różnych organizacji niemieckich, głoszące jawnie konieczność oderwania kresów zachodnich od Polski. (Przerzywanie na ławach mniejszości niemieckiej.) Zaraz udowodnię, że tak było. (Pos. Franz przerywał) zacytuje pańskie artykuły.

Ilustracją tej akcji było znane wezwanie organizacji „Verband Helmtreuer Oberschlesier” skierowane do Prezydenta Komisji Mieszaney p. Calondera o podjęcie kroków w sprawie rewizji granic. Należał do uzupełnienia obrazu przytoczyć jeszcze, iż wielkie podniecenie umysłów wśród ludności województwa śląskiego wywołały wieści o licznych aktach terroru, dokonywanych na polskiej mniejszości w czasie ostatnich wyborów w Rzeszy, o projekcie wysiedlenia ludności polskiej z kresów niemieckich i o wniosku organizacji nacjonalistycznych o wyjątkowe zarządzanie, przeciwko polskim rolnikom.

Antypaństwowa robota forpocztowej prasy śląskiej.

A jakże zachowała się prasa niemiecka na Polskim Śląsku? Teraz panu odpowiem panie posle. Podnosi p. poseł Franz zarzuty, pod adresem „Polski Zachodniej” i mówi w swojej deklaracji, „że obowiązkiem każdego obywatela jest, być czynnikiem każdego, praca swą przyczyniać się do przysporzenia dobrobytu i bronić honoru Państwa”.

Bardzo słusznie! Ale niestety fakty mówią co innego. Ponieważ najlepszym wyrazem i zarazem sprawdzianem opinii żywotnego odłam społeczeństwa, wobec żywych kwestyj jest jego prasa, należy poświęcić nieco uwagi niemieckiej prasie — śląskiej. Artykuły większości tej prasy, a zwłaszcza „Kattowitzer Zeitung” i „Oberschlesischer Kurier” systematycznie ponaglają urządzenia państwowe polskie, obrażają często uczucia narodowe większości, a w ostatnich czasach komentując akcje rewolucjonistyczne, prowadzoną za granicą w sposób dla państwa wrogi, występują tem samem przeciwko najbardziej żywotnym interesom polskim i podtrzymują stan nieustannego podrażnienia we wzajemnych stosunkach obu narodów na Śląsku. Przytaczam wyrywki kilku da ilustracji wymowne tytuły artykułów na temat granic: „So kann es nicht bleiben”, „Kattowitzer Zeitung” Nr. 188 z roku 1930. (Głos: Skandal), już sam tytuł mówi o tem, co ten artykuł zawiera, „Der Ruf nach Revision verstummt nicht”, „Kattowitzer Zeitung” Nr. 241, „Sind Grenzen ewig?”, „Kattowitzer Zeitung” Nr. 222, „Amerika gegen propolisische Korridorpropaganda”, „Kattowitzer Zeitung” Nr. 193 i tak dalej.

Czyż to nie jest raczej zaprzeczenie niż potwierdzenie słów p. posła Franza?

Nic dziwnego, że wobec tego wszystkiego objawiła się żywiołowa reakcja społeczeństwa śląskiego i znając dobrze te rodzaje odurczy ludu śląskiego z dawniejszych przeszłości, twierdząc w odpowiedzi na zarzuty podniesione przez pp. Franza i Tempke przeciwko administracji, że tylko wysoki autorytet osobisty Wojewody Grażyńskiego i jego daleko idące zarządzanie uchroniły Śląsk od stokroć gorszych rzeczy. Zarzuty p. posła Tempki przeciwko Wojewodzie Grażyńskiemu i powstańcom kategorycznie odpiaram.

Wiem z całą pewnością, że władze byłyby zmuszone aresztować zwolenników stronnictwa pana Tempki podczas uprawiania terroru.

Jak Niemcy fabrykowali oskarżenia.

Przyznamy, że mimo najstrzeższych zarządzeń zaszło szereg przykrych wypadków, przyczem podkreślam, że było dwóch zabitych, ale po stronie polskiej. A jak to wyglądały inne wypadki, których Volksbund naliczył aż 255? Tylko 40 wypadków znajduje się w sądzie, w reszcie zaś wy-

padków zainteresowani nie zgłaszają pretensji z powodu błahości sprawy: W szeregu wypadków, ujętych w petycji Volksbundu do Ligi Narodów, stwierdzono nawet sfalszowanie stanu faktycznego i zmniejszenie całego zalka. Poza tem stwierdzono liczną ilość wypadków zwykłych przestępstw, skwalifikowanych przez Volksbund jako akty terroru politycznego. Dla przykładu: niejaki Lipiński Jan w Siemianowicach w czasie nieobecności swojej sąsiadki Matyldy, Ziały wprowadził się bezprawnie do jej mieszkania: Policja przywróciła status quo. Volksbund przedstawia to jako napad polityczny.

Pewien obywatel z powiatu Rybnickiego poblił drugiego obywatela, ponieważ usiłował mu uwięzić żonę. Volksbund ten fakt przedstawił w swej petycji do Ligi Narodów jako akt terroru politycznego, inne zaś wypadki zasły już 5 lat temu, które zostały poprostu raz jeszcze odgrzane.

A jeszcze w innych wypadkach zainteresowane strony wyprasają sobie opiekę Volksbundu, albowiem twierdzą, że nigdy nie były Niemcami.

Z tych pobieżnie przytoczonych faktów, wynika jasno, że każdy najdrobniejszy incydent dla Volksbundu stanowi „Grenzfrage”, wskazując bez ustanku i w sposób alarmujący na rzekomy ucisk mniejszości niemieckiej, chcąc w ten sposób odwrócić uwagę świata od ciężkiej doli mniejszości polskiej po stronie niemieckiej.

Piekło ludności polskiej w Niemczech.

Trzeba stwierdzić, że polska ludność na Śląsku niemieckim żyje pod najokropniejszym uciskiem gospodarczym i moralnym.

Jeżeli Panowie Niemcy temu nie wierzą — zaraz to udowodnię. Tu p. poseł Grzesik dla potwierdzenia swych słów podał zestawienie porównawcze ważniejszych danych, ilustrujących położenie mniejszości polskiej i niemieckiej na Śląsku niemieckim i polskim, przyczem wskazał na niemieckie źródło tego porównania z publikacji: „Das Recht und die Schule der politischen Minderheit in Oberschlesien” dra Fischera w Berlinie.

Volksbund to twór obcy.

Jeszcze kilka słów o Volksbundzie i mniejszości. Twierdząc, że człowiek miejscowy, mający codziennie styczność ze sprawami mniejszościowemi i ich żywymi przed stawicielami, że Volksbund i mniejszość naradowa to dwie odrębne rzeczy.

Mimo wszelkich pozorów Volksbund jest sztucznym tworem, w zupełności opartym przez czynniki obce, nie mające nic wspólnego ze Śląskiem i jego ludem.

Olbrzymia większość tej prawdziwej mniejszości nietylko, że się do niego nie przynależy, ale wręcz odgryza się od niego. Bywamy czasami świadkami otwartej walki członków mniejszości z Volksbunde.

Wobec olbrzymiego dorobku, dokonanego na polu narodowym, kulturalno-społecznym i gospodarczym Wojewody Grażyńskiego, Volksbund znajduje się w roli przeciwnika cofającego się ze złością na ustach z pozycji do pozycji.

Mniejszość odsuwa się od Volksbundu.

Większa zdrowa i uczciwa część tej mniejszości pragnie pokojowego współżycia z większością, nie chce walki, jak i my jej nie chcemy. Mniejszość zaczyna samorzutnie tworzyć swoją własną reprezentację. Powstała organizacja o zasadach demokratycznych pod nazwą „Deutscher Kultur- und Wirtschaftsbund”, która ułożyła sobie program pracy w myśli intencji Ligi Narodów, programu opartego o postanowienia Traktatu Wersalskiego i o fundamentalne zasady, że spełniając lojalnie i bez zastrzeżeń swoje obowiązki wobec państwa, domagać się może swolch praw, zagwarantowanych Konwencją Genewską.

Organizacja ta budzi już dzisiaj zainteresowanie w kraju i zagranicą.

Polski lud na Śląsku z natury rzeczy jest tolerancyjny, ale nie ścierpi prowokacji. Niech taniący uprzytomnią sobie, że minęły czasy, kiedy Polskę nazywano było można „Salsonstätt”.

Separatyzm to twór szczeplony sztucznie i bezskuteczny.

Kończąc, chciałbym na jeden jeszcze moment zwrócić uwagę Wysokiej Izby, a mianowicie na t. zw. śląski separatyzm, który proszę nie wierzyć, jako rodowitemu Ślązakowi, nie leży w duszy ludu. Podtrzymu-

Ostatnia kronika.

Zmiany osobowe w inspektoratach pracy na Śląsku.

Na skutek polecenia głównego inspektora pracy inż. Kłota okr. insp. pracy inż. Maske powierzył czynności insp. pracy 48 obwodów w Katowicach dotychczasowemu insp. w Rybniku inż. Seroco, podinsp. Pruty Burasiewicz przesłano został z Król. Hucie do Rybnika, podinsp. Matejak zaś przydzielony został do inspektoratu w Katowicach i Król. Hucie.

Nowe ofiary pracy w górnictwie śląskim.

Wczoraj dnia 12 lutego w południe na kopalni Giesche szyb Karmer w Nikiszowcu, w czasie podpierania stropu nastąpił gwałtowny wstrząs, skutkiem którego oberwali się masy węgla i zasypały dwóch górników — Wiktora Mola i Henryka Szejnowskiego. Wszczęta natychmiast akcja ratunkowa doprowadziła do wydobywania obu zasypianych górników, którzy nie dawali już znaków życia. Władze górnicze prowadzą dochodzenia w tej sprawie.

Zimowe pociągi do Wisły kursują aż do odwołania.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państw. w Katowicach komunikuje: Pociągi wycieczkowe nr. 917 A Katowice—Wisła (Katowice odj. 5.50, Wisła przyjazd 8.26) i z powrotem nr. 918 A (Wisła odjazd 21.45, Katowice przyjazd 0.34), które mają kursować tylko do 15 lutego włącznie, kursować będą nadal aż do odwołania. W związku z powyższym kursować będzie nadal, aż do odwołania również i wagon bezpośredniej komunikacji Warszawa—Wisła przy pociągach nr. 5 229 2230 Warszawa odj. 22.55, Katowice przyjazd 5.32, oraz z powrotem przy pociągach 2203 206 Katowice odj. 0.46 Warszawa przyjazd 6.28.

Skończył samobójczo.

22-letni mieszkaniec Pszowa Joachim Figura, z zawodu stolarz, popełnił onegdaj w domu Konstantego Piłnora samobójstwo przez powieszenie się. Powód — nieszczęśliwy w rodzinie.

Śmiertelne poparzenie.

Żona tercjana urzędu gminnego w Knurowie 40-letnia Apollonia Skalec — podczas przygotowywania zaprawy do podłogi uległa silnemu poparzeniu gorącym woskiem. Tegoraz dnia jeszcze zmarła w szpitalu w Knurowie.

Wypadek samochodowy na drodze w Wyrach.

Na przydrożne drzewo w Wyrach, powiat Pszczyna, wpadł onegdaj autobus osobowy fabryki „Oswag”, przyczem rany odniósł kierowca samochodu Ignacy Gawron z Łazisk Górnych i pasażer Edward Berger, strygar. Rannych przewieziono do szpitala Spółki Bractwiel w Orzeszu. Wypadek zdarzył się przy wymijaniu przez autobus nieletniego chłopczyka, który w międzyczasie przebiegał drogę.

W kilka godzin po morderstwie ujęty został przez policję.

Dnia wczorajszego, w godzinach południowych, ugodził śmiertelnie nożem w plecy mieszkańca Pawłowa, w pow. Katowickim, Lucję Pyrkową — 50-letnią Wilhelm Holczyk z Kończy. Pyrkowa od dłuższego czasu żyła w separacji z mężem, natomiast pozostawała w stosunkach z Holczykiem. Morderstwa dokonał Holczyk w czasie sprzeczki. Zbiegłego mordercę aresztowała wieczorem, a więc w kilka godzin później — policja w Mikołowie, na podstawie zarządzonego przez mordercę pociągu.

Je go sztucznie różni politycy i ci, którzy głęboko w swych duszach noszą ukryte plany rewolucjonistyczne.

Lud śląski trzykrotnie przelewał swoją krew nie po to, aby być odgrodzonym od Macierzy, ale dla jankajelskiego zespolecia się z Rzeczpospolitą Polską. (oklaski i brawa).

Wielki dorobek szkolny i plan dalszego rozwoju.

Z mowy budżetowej P. Wojewody na temat szkolnictwa na Śląsku.

(Dokończenie).

Donoszące znaczenie szkolnictwa zawodowego.

Dbać o jaknajtroskliwiej o poziom istniejącego szkolnictwa średniego ogólnokształcącego i seminarjów nauczycielskich, równocześnie cały nacisk w swym programie szkolnym, położyłem na szkolnictwie zawodowym. Skale skoku, jaki w tym zakresie wykonaliśmy, mogą być cyfry budżetowe. W r. 1926 prelimitowano na szkolnictwo zawodowe sumę 1.190.298; zaś w obecnym prelimitarzu widzimy kwotę 4.087.860. Sądzę, że idę w zdrowym do żywotnych interesów tutejszej dzielnicy, dostosowanym kierunkowi. Będą naszą operacją, tworzą obrotowe techniczne zakłady, wzniesione z kwoty, przeznaczone na ten cel przez Sejm Śląski z pożyczki amerykańskiej, a mające z czasem pomieścić 14 szkół różnych typów. Obecnie budynek ten jest prawie na zupełnym wykończeniu, a od 1. 10. 30 r. zostały tam pomieszczone: szkoła mechaniczna i hutnicza z kursami technicznymi, po ich przeniesieniu z Król. Huty i szkoła budowlana z kursami budowlanymi związków samodzielnich budowniczych w Katowicach. Od 1. 9. br. projektuje się oprócz obecnie umieszczonych otworzyć zgodnie z projektem organizacyjnym szkoły: techniczno-mechanicznej, elektro-technicznej i drogowej.

Równoległe z działalnością Urzędu Wojewódzkiego w zakresie szkolnictwa technicznego są inicjatywa społeczna Instytutu Rzemieślniczo-Przemysłowego. Towarzystwa dokształcania technicznego i Związku Samodzielnych Polskich Budowniczych, które mogą pochlubić się bardzo poważnymi wynikami swej pracy. Rozwinęło się też bardzo silnie szkolnictwo handlowe.

Specjalną uwagę poświęcamu zawodowemu kształceniu młodzieży żeńskiej i do kształcącemu szkolnictwu tak przemysłowemu jak i handlowemu.

Możeby być istotnie zadowolony z rozwoju szkolnictwa zawodowego na Śląsku, tem więcej, że rozwój ten nie odbywa się dorywczo, ale według zgóry przemysłowego planu. Oczywiście w najbliższych kilku latach trzeba będzie jeszcze w tym zakresie wiele przeorganizować i uporządkować, a pracę zarządną utworzeniem wyższej uczelni typu uniwersyteckiego, odpowiadającej oczywiście jaknajdokładniej potrzebom

przemysłowego Województwa i potrzebom całego państwa. Uważam, że u nas powinien się najdobitniej zwrócić do kierunku zlamania przez tradycję oddzielonego pędu do forsowania wykształcenia humanistycznego, przejawiającego się w nadmierem tworzeniu nowych lub sztucznym podtrzymywaniu nie mających czasem żadnego logicznego uzasadnienia zakładów średnich. Z tych przyczyn sprzeciwiam się upaństwowieniu tych gimnazjów, które chcą komuny przerzucić na skarb państwa, a które nie zawsze mają swą rację bytu.

Oświata pozaszkolna.

Jednym z najnowszych działań pracy, jakie zapoczątkował Śląski Urząd Wojewódzki — to oświata pozaszkolna. Bezpośrednia akcja w tym kierunku rozpoczęła się w początkach roku 1930, spotrzęsiły, że pozostawienie jej wyłącznie w rękach społeczeństwa dawało efekt o bardzo różnym nasileniu, często zaś złączyło się z oczywistym marnowaniem środków i zupełną bezplanowością.

Dlatego też powołano przy Śląskim Urzędzie Wojewódzkim Główną Komisję Oświatową, złożoną z 12 osób znanych z pracy oświatowej na Śląsku. W zakresie działania Głównej Komisji Oświatowej wchodzi kształcenie instruktorów oświatowych, biblioteki i czytelnie, teatry amatorskie, chóry, domy oświatowe, świetlice, kursy dokształcające, odczyty i wycieczki.

Komisji tej polecono opracowanie projektu ustaw z zakresu oświaty pozaszkolnej, co też w części zostało uskutecznione.

W stadium realizacji są następujące prace Głównej Komisji Oświatowej:

1. Poczyniono przygotowanie do reformy bibliotek i czytelników szkolnych. Początkiem jest utworzenie wzorowej biblioteki i czytelnicy w jednej ze szkół w Katowicach.
2. Utworono centralę przechozcy, która będzie zaopatrywała najdalej zakatki Województwa w obrazy świetne i tem przyczyni się do umysłowania wykładów i odczytów.
3. Przygotowanie się bibliotek instruktorów oświatowych, która dostarczać ma oświatowcom odpowiedniej lektury.
4. Poradnia oświatowa udziela wszelkiej pomocy z zakresu oświaty pozaszkolnej.

5. 7-miu nauczycieli z terenu Śląska kształcił się obecnie na 2-letnich kursach oświatowych z tem, że kilku z nich specjalizuje się w pewnych zagadnieniach n. p. bibliotekarstwie, wychowaniu młodzieży pozaszkolnej, uniwersytetach powszechnych i tem podobnie.

Pracę oświatową wykonuje 7 instruktorów oświatowych, z tych: pracuje w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim a 6-ciu w powiatach.

W powiatach utworzono Powiatowe Komisje Oświatowe, a w miastach — miejskie. Do współpracy w tych Komisjach powołano: Wydziały Powiatowe, reprezentowane przez starostów — miast przez burmistrzów, czynniki społeczne, reprezentowane przez czynnych pracowników oświatowych — oraz nauczycielstwo, a także komisje miejscowe w poszczególnych gminach.

Powiatowe Komisje Oświatowe w Katowicach i Świętochłowicach uruchomiły pracę prawie we wszystkich miejscowościach, inne powiaty są w organizacji.

Miejscowe Komisje Oświatowe mają za zadanie kierować pracą bezpośrednią w miastach i wsiach, ich zadaniem jest nakreślić plan budowy domów oświatowych, plan kursów dokształcających, przedstawić, odczyty itp.

W bieżącym roku uruchomiono 30 świetlic, 35 kursów praktycznych i 6 kursów dokształcających a dalsze są w toku.

Wielką wagę przywiązuje Śląski Urząd Wojewódzki do instytucji odpowiednio zorganizowanych domów oświatowych. Jako jeden z pierwszych planowy jest dom oświatowy w Katowicach, pomyślany jako centrala dla wszystkich towarzystw oświatowych działających na terenie Śląska.

Dalszym dążeniem Województwa będzie ujęcie oświaty pozaszkolnej w ramy ustawy, przeprowadzenie zapoczątkowanej organizacji oraz zapewnienie żywotnym towarzystwom oświatowym stałego i celowego rozwoju.

Uwagi moje o tem szkolnictwa i pracy kulturalnej pragnę zamknąć wzmianką o dwóch instytucjach, które bardzo pięknie się rozwijają i w całej rozciągłości wypełniają swe zadania, a mianowicie Muzeum Śląskie i Konserwatorium Muzyczne.

Życie sportowe.

Anglia — Polska 1:1
(0:1, 0:0, 1:0).

Szczęśliwa gra Anglików. — Wysoki poziom zawodów. — Przypadkowa bramka Mallanda decyduje o wyniku.

Wczorajsze rewanżowe spotkanie reprezentacji wymienionych państw zakończyło się wynikiem nierozstrzygniętym, przyczem podkreślić należy bardzo wysoki poziom zawodów, które dla publiczności o wiele więcej emocji niż wczorajszy mecz.

Drużyny wystąpiły w składach niezmienionych, a więc Polacy jak wczoraj z 5-ma rezerwowymi, Angli natomiast w komplecie. Wspaniała tafla lodu, spokojne powietrze, wpływające na żywotność i płynność akcji. Nasi grali lepiej niż wczoraj, przeprowadzali piękne i niebezpieczne ataki na bramkę Anglików — ale fenomenalny Little w bramce był zaporą trudną do zwałowania. W polskiej drużynie wszyscy grali dobrze, a na specjalne wyróżnienie zasłużył Sokolowski i Kulej. Sachs puścił niepotrzebnie daleki i przypadkowy strzał, który przyniósł Anglikom wyrównanie, poza tem bronił dobrze. Sećdziował p. Farlow. Widzów ponad 2.000 osób.

KS. Siemianowice bije 09 Beuthen
8:1 (2:1, 3:0, 3:0)

Bezpośrednio po powyższym meczu odbyło się spotkanie naznaczone jako przedmecz między drużynami 09 Beuthen i K. H. Siemianowice, zakończone stosunkowo łatwym zwycięstwem Siemianowiczów w powyższym stosunku. Niemcy stawiali dopiero pierwsze kroki w hokeju na lodzie, toteż ustępowały oni swemu przeciwnikowi pod każdym względem.

W ostatniej przerwie meczu Anglia — Polska państwo Zmudzińscy oddalić walczyli. Za piękne wykonanie i elastyczny jazdę nagrodzeni zostali gromkimi oklaskami.

Komunikat Z. K. S.

Z. K. S. komunikuje: lokal klubowy został przeniesiony na ul. Mieleckiej 8, podwórze II, z dniem 1 lutego br. Lokal otwarty jest we wtorek i środy od godz. 8-jej wiecz. dla sekcji ping-pongowej, natomiast we czwartki dla sekcji piłki nożnej. Listy do sekretariatu dla Z. K. S. należy przysyłać pod adresem: Józef Hönl, Katowice, Szopena 9, III. p. Dnia 19 o godz. 8-jej wieczorem odbędzie się we własnym lokalu miesięczne zebranie członków Z. K. S.

KAWA HAG

chroni serce oraz nerwy.

nie jest surogatem, lecz najlepszą, prawdziwą kawą ziarnistą, pozbawioną trucizny - kofeiny. Kawa Hag

Gdy pacjent przemówi...

(While the Patient slept...)

Przekład autoryzowany z angielskiego.

19) (Ciąg dalszy.)

Grondal zachował spokój, lecz blizna na jego twarzy stała się ciemnopurpurowa.

— Od paru dni, proszę pana.
— Czy mamy siorosować drzwi? — zapytał energicznym tonem policjant.

O'Leary spojrzał na naczelnika, tłumiając uśmiech.

— Powoli, powoli — rzekł, zwracając się do policjanta. — Proszę powiedzieć tej pani, że czekamy na nią w sypialni w bibliotece i żeby była łaskawa zejść.

Zwrócił się żywo do nas.

— Tymczasem... panie Lonergan, pan pierwszy przybiegł na alarm, podniesiony przez pannę Keate. Niech mi pan opowie, jak to było z panem? Czy pan spał i co pana obudziło?

— Przypuszczam, że strzał — odpowiedział młodzieniec, spoglądając dektetykowi szczerze w oczy. — Leżałem chwilę, starając się uświadomić sobie co

te mógł być za dźwięk i z której strony przyszedł. Potem wydało mi się, że ktoś chodzi po pokoju na dole i nagle usłyszałem straszny krzyk. Wyskoczyłem z łóżka, wydostałem się poomacku na schody i... potknąłem się... o... o... trupa. — Urwał nerwowo.

— Nie miał pan żadnych trudności w znalezieniu drogi — poomacku?

— Nie — odpowiedział z prostotą Lonergan. — Znam rozkład pokoi i rozstawienie mebli. Uderzyłem się tylko o stół.

— Pan ma wspólną sypialnię z panem Eustachem Federie, bezpośredni rad pokojem wieżowym?

— Tak — odpowiedział trochę gniewnie Lonergan. — Powiedzieliśmy to panu, prosząc o zwrot ubrań.

— Czy obaj byliście w sypialni, gdy padł strzał?

— Nie — odparł Lonergan. — Byłem sam.

— Nie odparł jednocześnie Eustachy. — Czytałem w bibliotece na dole. Jeszcze się nie położyłem.

Szare oczy O'Leary'ego zatrzymały się chwilę na twarzy Eustachego, poczem powróciły do Lonergana. Musiał badać systematycznie, po kolei.

— Włecz przybiegł pan poomacku przez sypialnię i przez mały pokój i zbiegając po schodach, potknął się pan

o ciało Adolfa Eederie. O'Leary spojrzał na Izabellę, jakby chciał ją przeprosić i wzrokował za to okropne przypomnienie, ale świeża wdowa brała właśnie papierosa z papierosnicy Eustachego i nawet nie podniosła oczu. — Proszę, niech pan mówi dalej. A potem co nasąpiło?

— Potem wpadli z korytarza do wieżowego pokoju panna March i Eustachy. Zawolałem do Eustachego, żeby mi pozwolił i wtedy zobaczyliśmy, kto został zamordowany. Potem zjawiała się reszta. Roznawialiśmy trochę i szukali rewolweru, który się nie znalazł. Byliśmy naturalnie okropnie podnieceni. Panna Keate powiedziała, że o ratunku nie może być mowy, że nie powinniśmy ruszać ciała, tylko wezwać policję. I tak się stało. — Zakończył tonem konkluzji.

O'Leary spojrzał na mnie z uznaniem.

— A więc tak — rzekł tak uderzająco spokojnym głosem, że spojrzałem zaintrygowana. — Schody wieżowe prowadzą do małego pokoiku, przylegającego do wspólnej sypialni pana i panny Eustachego Federie. Jedyne drzwi tego pokoiku, poza wejściem, prowadzą do sypialni. To znaczy, że chcąc przedostać się schodami na korytarz na piętrze, trzeba przejść przez ten sypialny pokój, który dopiero komunikuje się z

korytarzem. Tą tylko drogą morderca mógł uciec. Czy mam rację?

Deke Lonergan zbliżył się, lecz odpowiedział bez wahania:

— Przypuszczam, że tak.

— Tak — potwierdził Eustachy i strzeplął popiół z papierosa na dywan.

Lonergan rzucił mi nieprzyjemne spojrzenie.

— Czy — ciągnął łagodnie O'Leary — obudziliśmy się po strzale, nie usłyszeli pan kroków, przebiegających przez pokój, w którym pan leżał już zupełnie obudzony?

W głosie jego zgrzytnęła stal. Serce zabiło mi jak młotem. Siedząca obok mnie March spłotła kurczowo palce.

— Nie — odpowiedział z całą starannością Deke Lonergan. — Naturalnie, obudziliśmy się, nie od razu uświadomiłem sobie, że to był strzał rewolwerowy. Mam ciężki sen i człowiek, nagle obudzony z mocnego snu, nie wie w pierwszej chwili, co się z nim dzieje.

— Włecz nie jest wykluczone, że morderca mógł uciec przez pański pokój, zanim pan się zupełnie obudził i pan tego nie spostrzegł?

Deke Lonergan zawahał się na ułamek sekundy, a mniem się wydało, że w jego dotąd szczerych oczach zamigotała chytra czujność.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Wiadomości bieżące.

**Sobota
14
lutego**

Dziś: Walentego i Zenona
Jutro: Faustyna i Jowity
Wsch. sl.: 6.54
Zach. sl.: 16.45

Teatr Polski w Katowicach.

W sobotę, dnia 14 bm. o godz. 15.30 „Uprawdzenie z Seraju“ dla szkół mniejszościowych. Bilety do nabycia u p. prof. Hrneczarka, Gimnazjum Matematyczno-Przyrodnicze ul. Jagiellońskiej. Wieczorem operetka „Orliów“, której powodzenie świadczy o pięknym i artystycznym jak w śpiewie jak i w grze wykonaniu przez artystów.

W niedzielę, dnia 15 bm. o godz. 15.30 po raz szósty przy wysprzedaży widowni, arcywesoła techną świeżością życia i ludzi, komedia „Papa Kawaler“ w pierwszorzędnej obsadzie. Wieczorem po raz 15-ty operetka Kalmana „Manewry Jesienne“.

W poniedziałek, dnia 16 bm. Teatr Polski w obiedzie „Szwiek“ w Cieszynie.

We wtorek, dnia 17 bm. premiera opery romantycznej Thomasa p. t. „Mignon“. Wielki nakład pracy i staranności w wyczyszczeniu najmniejszego nawet szczegółu opery — tak ze strony reżysera p. Stepińskiego i kapelmistrza p. Leszczyńskiego, jak też ze strony artystów — śpiewaków pp. Bulatówny, Bedwiec, Płóńskich, Kulikowskiej, Kucmierczykówny, Peckiego i Kopciuszewskiego, oraz wzorowego dekoratora p. Makojnika i „rodziciela“ pomysłów tafełców p. Wojnara zapewnia operze wielkie i zasłużone powodzenie.

Ignacy Dygas w gościnnym występie.

Najznakomitszy polski tenor przyjeżdża do naszego teatru dnia 18 bm. na gościnny występ w „Opowieściach Hoffmanna“ i dnia 21 bm. w „Żydówce“.

REPERTUAR:

Sobota, dnia 14 bm. „Uprawdzenie z Seraju“ dla szkół mniejszościowych o godz. 15.30.

Sobota, dnia 14 bm. „Orliów“ o godz. 19.30.

Niedziela, dnia 15 bm. „Papa Kawaler“ o godzinie 15.30.

Niedziela, dnia 15 bm. „Manewry Jesienne“ o godz. 19.30.

Wtorek, dnia 17 bm. „Mignon“ premiera o godzinie 19.30.

Teatr Polski na prowincji

Poniedziałek, dnia 16 bm. „Szwiek“ Cieszyn o godz. 19.30.

Repertuar „Opolanki“.

Niedziela, dnia 15 bm. w Hajdukach Wielkich w Domu Związkowym „Krajowe wyroby“ i „Taniec nadewszystko“ o godz. 18-ej.

Niedziela, dnia 15 bm. w Pawłowic w sali p. Lesza: „W pazurach diabły“ o godz. 19-cj.

Repertuar teatrów świątecznych.

Kino Apollo: „Faust“ z Emilem Janings.

Kino Rialto: „Ja Oceanem“.

Kino Capitol (duża sala): 1. „Grzechy kobietki“; 2. „Za kulami kabaretu“.

(Mala sala) „Paryżanka“.

Kino Colosseum: Podwójny program: I. „Nancy Carroll i Charles Roger w najnowszych filmie p. t. „Złudzenia“. II. „Ostatnia karawana“ z Jackiem Holtem w roli głównej.

Kino Pałacowe: Podwójny program: 1. „Pod groźbą śmierci“. 2. „Grzesznica“.

Kino Union, Myslowice: „Parada Miłości“.

Kino Helios, Myslowice: „Pod sztandarem bezprawia“.

(—) Zjazd delegatów Polskiego Zawodu. Związku Sztyniarów

obędzie się 15 bm. o godz. 10-ej w Katowicach przy ul. Jagiellońskiej w hotelu „Hospiz“. Wstęp dozwolony tylko członkom i zaproszonym za okazaniem legitymacji lub zaproszenia.

(—) Wystawa przeciwalkoholowa

w Dyrekcji Kolei została 10 bm. zlikwidowana. Wystawa cieszyła się wielką frekwencją, gdyż oprócz urzędników tutejszej dyrekcji także wielka liczba kolejarzy pozamiastowych na wystawę przybyło. Na walkę z alkoholem złożyła parowozownia 20.— zł., Związek maszynistów zaś 50.— zł.

(—) Targ na konie w Katowicach.

We wtorek, 17 lutego rb. obędzie się w Katowicach na placu przy ul. Piotra Skargi na zachód od hałi targowej targ na konie i bydło.

Sprzedaż na targ można konie, krowy, cielęta, kozy i świnię w czasie od godz. 9—12 przed południem.

Pożyteczną placówkę społeczną w Mysłowicach powołano do życia.

Myslowice, 13 lutego.

Z końcem stycznia odbyło się w sali Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Żołędzięgo w Mysłowicach zebranie organizacyjne celem zawiązania „Oddziału Towarzystwa Wychowania Przedszkolnego“ w Mysłowicach z inicjatywą p. M. Łabęckiej, dyrektorki Seminarjum Nauczycielskiego i Ochotniczego w Mysłowicach. Po odczytaniu statutu, który przyjęło jednomyślnie, podkreśliła p. dyrektorka Łabęcka główny cel towarzystwa: zainteresowanie ogółu społeczeństwa wychowaniem przedszkolnym, oraz kształcenie czynnych wychowawczyń przedszkola. Następnie przedstawiła tymczasowy projekt pracy na 1931 r. dla mającego powstać „Oddziału Towarzystwa Wychowania Przedszkolnego“ w Mysłowicach.

W projekcie zaakcentowała p. dyrektorka

Łabęcka gwałtowną potrzebę urządzenia kursu dokształcającego dla wychowawczyń przedszkoli, a to ze względu na konieczność reformy przedszkolnej zgodnie z nowoczesnymi wymaganiami metodyczno-pedagogicznymi, opartymi na obecnych zdobyciach psychologii dziecka. W tym dyskusji nad statutem oraz projektem pracy przyjęło między innymi, by otoczyć opieką również dzieci, które nie uczęszczały do przedszkoli, a pozabawione są należytego wpływu wychowawczego. Po wyborze tymczasowego zarządu, w skład którego weszli: p. wizytatorowa O. Wysocka, p. dyrektorka Łabęcka, p. dyrektorka Malecka, p. Dr. Selterelchowa, siostra Zygmunta (zakonnica), p. inspektor szkolny Graszka, p. inspektor szkolny Dworaczek i p. prof. Madeja, podziękowała przewodniczącą wszystkim za żywy udział w zebraniu i posiedzenie zamknęła.

Robotnicy i rzemieślnicy w jednym szeregu przeciw syndykatom, kartelom i wysokim pensjom dyrektorów.

Katowice, 13 lutego.

Dnia 11 bm. w Izbie Rzemieślniczej w Katowicach odbyła się konferencja przedstawicieli rzemiosła śląskiego branży spożywczej, odzieżowej i obuwniczej, poświęcona obniżce cen na wyroby rzemiosła. Konferencję przewodniczył Komisarz rządowy Izby Rzemieślniczej, a referat wygłosił radca Urzędu Wojewódzkiego p. dr. Kulczycki.

Nad poruszeniem zagadnieniem, tak dziś żywotnym, jak i nad referatem radcy dr. Kulczyckiego wygłosiła się niezmierznie ożywiona dyskusja. Zabierali głos przedstawiciele wszystkich reprezentowanych branż. Mówcy zasadniczo godzili się na obniżenie cen swych wyrobów, co już po części nawet się stało, domagali się jednak ulg podatkowych i obniżenia cen na produkty przemysłowe. Dalej mówcy niezwykle ostro atakowali kartele przemysłowe i syndykaty, podnosząc, że ceny produktów przemysłowych dyktowane przez syndykaty i kartele szkodziła rzemiosłu i nie pozwalają na jego rozwój. W dyskusji podnoszono również fakt pobierania przez dyrektorów przemysłu śląskiego wysokich płac i nadmiernej ich ilości, co musi wywierać niekorzystny wpływ na kształtowanie się cen tych produktów przemysłowych, jakie konieczne są rzemiosłu do wykonywania zawodu Wkońcu

postanowiono przestrzegać ściśle cen, ustalonych przez komisje cennikowe.

Robotnicy huty „Falva“ przeciw świętówkom i zamachom na place robotnicze.

W tych dniach odbyło się w Świętochłowicach zebranie załogowe robotników huty „Falva“ przy udziale 1200 osób. W przyjętej po dyskusji rezolucji, robotnicy wystąpili ostro przeciwko zarządcom świętówkom i redukcjom, oraz chęciom zniżki zarobków. Motywy rezolucji głoszą, że jeżeli huty dążą do obniżenia kosztów własnych, winne w pierwszym rzędzie usunąć te anormalne warunki, które powodują, że „śledniu panów z huty Bismarka pobiera rocznie od czterech milionów złotych“. Należy więc dążyć do zniesienia kłających poborów pp. dyrektorów, a nie do redukcji zarobków robotniczych, które i tak nie stoja w żadnym stosunku do potrzeb rodzin robotniczych — są niskie bowiem. Dalsze motywy rezolucji głoszą, że na przeszkodzie redukcji kosztów wyrobów przemysłowych stoi nie co innego, jak brak dobrej woli ze strony kapitału, który nie chce ani ostatecznie ze swych dotychczasowych zysków, natomiast atakować zdobyte socjalne i zarobki robotnicze.

Pierwszy Sztandar Zw. Polskich Restauratorów ufundowała filia Królewska Huta i okolica.

Imponujący obchód uroczystości poświęcenia sztandaru.

Król. Huta, 13 lutego

W myśl zapowiedzi, w czwartek, dnia 12 bm. Związek Polskich Restauratorów i Właścicieli Kawiarni i Hoteli, filia Król. Huta i okolica, obchodził uroczystości dzieła poświęcenia nowofundowanego sztandaru.

W czwartek, o godz. 8-ej rano przed lokalem p. Lubosa w Król. Hucie orkiestra kop. Matylda odegrała poudkę na znak rozpoczęcia święta. Wkrótce do lokalu p. Lubosa „Pod Dworcem“ zaczęły ścigać liczne reprezentacje i organizacje wraz ze sztandarami.

Z zaproszonych osób nie brakło nikogo. Wiojewództwo reprezentował p. dyr. Kotowicz, Magistrat p. Dubiel, policję komendant Piechaczek, nadkomisarz Mierzwia, kom. Szołtysek, kom. Emeric, Bargiel, ponadto udział w uroczystości wczorajszej wzięli pp.: nac. gm. Polak, nac. Czembor, Kles, radca Płonka, poseł Kornke, dyr. Niciewicz, Musiol, sekr. Chrz. Zw. Zaw., Fraj — Zw. Rzeźników, Koleder — Zw. Piekarzy, Bednorz — Zw. Urzędn. Miejskich, dr. Choraży i Stempiewicz — Zw. Kupców, delegacje Zw. Powstańców Śl., Hallerczyków, Ogólnego Zw. Podof. Reż., Kolejarzy, Pocztowców, Sokół, Straż Pożarna, Zarząd Główny Zw. Polskich Restauratorów, członkowie Filii Król. Huta i okolice, filii Katowice, Lublinie, Tarnowskie Góry, Rybnik i wiele innych osób i organizacji.

Z przed lokalu p. Lubosa wspaniały pochód z orkiestrą kop. Matylda i Ogólnego Zw. Podof. Rezerwy wraz 36 sztandarami na czele ruszył ulicami miasta do Hotelu Polskiego, gdzie p. Stańczyk wręczył prezosi p. Michalikowi nowy sztandar, dla którego jako bułec sztandaru wyznaczono oddział Zw. Powstańców Śląskich i Hallerczyków. Po skromnym śniadaniu w Hotelu Polskim ruszono na nabożeństwo i poświęcenie sztandaru do kościoła św. Jadwigi.

W kościele uroczysta suma święta oraz nabożeństwo odprawił ks. prob. Gajda, który poświęcał sztandar. Rodzicami chrzestnymi byli

pp.: prez. Spaltenstein, Dubiel, dyr. Kotowicz, dyr. Niciewicz, nac. Polak, delegaci poszczególnych zawodów oraz pluton sztandarowy Zw. Powst. Śląskich i Hallerczyków.

Po poświęceniu piękne okolicznościowe kazanie wygłosił ks. prob. Gajda. Uroczystości kościelne uświetnione zostały pięknymi popisami orkiestry z kop. Matylda. Uroczystość w kościele zakończono wspólnym odpiewaniem: „Boże coś Polskę“. Z kościoła pochód ruszył na Rynek, gdzie pod Pomnikiem Powstańców przesył p. Michalik złożył dwa wspaniałe wieńce.

Z pod Pomnika udano się do Katolickiego Domu Związkowego, gdzie podejmowano gości o biadanie, w czasie którego p. Michalik przywitał zebranych, dziękując im za uświetnienie uroczystości tak licznym stawieniem się. Z kolei składając Związkowi życzenia pomyślnego rozwoju zabierali głos pp.: dyr. Kotowicz — w imieniu Pana Wojewody, r. Dubiel — Magistratu, poseł Kornke — klubu parlamentarnego BBWR, dyr. Niciewicz, nac. Polak, sekretarz Musiol, p. Fraj i inni. Mowy wszystkich nagrodzono suteni oklaskami, bo też wszyscy serdecznie składali życzenia młodym Polakom Związkowi, który wykazuje tyle ruchliwości.

Po spożyciu wspólnego obiadu odbyła się akademicka, której całość wypełniły piękne piosenki koncertowe orkiestry z kop. Matylda, udatna deklaracja p. Stróżynowskiego, świetny referat dra Chorażego na temat obecnej sytuacji gospodarczej i znaczenia organizacji zawodowych, po czym kolejno zaproszono gościę wbiłali do drzewca sztandaru pamiątkowe gwóźdź. Marzszek orkiestry z kop. Matylda zakończyła akademie. Po akademii odbyła się kawa dla pał. a następnie zabawa z tańcami, na której bawiono się ochotczo do rana. Piękna uroczystość, świadcząca o silnej organizacji i żywej działalności Zw. Polskich Restauratorów filia Król. Huta pozostanie na długo w pamięci licznie zebranych gości.

(—) Sprawy własniciów do biur szlacheckiego toru pod kluczem.

W toku dochodzeń, prowadzonych w sprawie własniciów się w nocy z 23 na 24 stycznia rb. do biura szlacheckiego toru żyłwarskiego w Katowicach przy ul. Bankowej przytrzymał Romana Czaplińskiego, obecnie bez stałego miejsca zamieszkania, zawodu szofer i współnika Jęgo, akwizytora Sulkowskiego Emila z Warszawy. U przytrzymanego Czaplińskiego znaleziono część skradzionych rzeczy i maszynę do pisania.

(—) Powieśli się w pływaki.

Dnia 11 bm. o godz. 7.30 porwał się życia przez powieszenie w pływaki domu administracyjnego kopali „Kłofas“ asystent biurowy Wierczok Gotard z Zależa. Wezwany na miejsce wypadku lekarz stwierdził śmierć. Zwiłki denata odstawiono do kasyjczy szpitala Spółki Brackiej w Katowicach. Powodem targnięcia się na własne życie był rozstrój nerwowy.

KAWA

Delikatesy

Wina

Spirytualje

Z Katowickiego.

(K) Ślad po nim zaginął.

Dnia 23 stycznia rb. oddalił się z domu rodzicielskiego w Chorzowie przy ul. Król. Hucie 17 Król Alojzy, ur. 26. 6. 1905 r., i dotychczas nie powrócił. Nazwany jest upośledzony na umyśle i w czasie opuszczania mieszkania posiadał kartę cyrkulacyjną, opiewającą na jego narwisko i około 100 złotych gotówki. Opis zaginionego: wzrost około 160 cm., postać szczupła, włosy czarne, twarz błąda, ubrany w garnitur granatowy. Wiadomości, któreby się mogły przyczynić do ustalenia miejsca pobytu rzekomo zaginionego, należy kierować do najbliższego urzędu policyjnego.

Reumatyzm, bóle nerwowe leczy i usuwa Togał. Tabletki Togał są gorąco zalecane przez wielu lekarzy jako niezwykle skuteczny środek przeciwko cierpieniom reumatycznym, bólom nerwowym i głow. Niezwykłe pomyślne rezultaty nawet w chronicznych wypadkach! Spróbujcie dziś jeszcze! Leczyć żądacie zawsze tylko Togał. Do nabycia we wszystkich aptekach. Togał jest preparatem szwajcarskim zarejestrowanym w Polsce pod nr. 1364.

Z Królewskiej Huty.

(=) Nadbudowa mieszkań w Król. Hucie. Zainicjowana przez m. Król. Hutę akcja nadbudowy mieszkań w r. 1930 dała wynik nadzwyczaj dobry. W cyfrach powyższa akcja przedstawia się następująco: wybudowano mieszkań 43, kuchnie i izb razem 130, ogólnie więc w 1930 przybyło 142 mieszkań a izb 313, ogólny koszt przebudowy wynosił 360 tys. zł., na co otrzymano pożyczek 4% na 213.500 zł.

(=) Król. Huta w cyrach.

Według przeprowadzonej ostatnio statystyki Król. Huta posiada obecnie 1750 domów, o 1736 mieszkańach, w tem jest 43.359 izb mieszkalnych łącznie z kuchniami. Na jedną izb przypada 2,06 mieszkańca. Od 1926 roku przybyło miastu 41 domów, które posiadają 559 mieszkań o 1274 izbach. Stan ludności wynosi obecnie 90.159 osób przyrost w ostatnim roku jest mniej niż naturalny, bowiem wynosi zaledwie 389 osób, co dowodzi, że b. wiele osób wyprowadziło się z miasta.

(=) Zabawa karawalowat.

Tow. Mandolinistów „Jaskółka“ w Król. Hucie zawiadamia niniejszem, że urządza swoją zabawę karawalowat w prześlicznie udekorowanej sali chodowni przy ul. Barbary przy ul. Lompy w niedzielę, dnia 15 lutego br. od godz. 17.30 przy dźwiękach pierwszorzędnej orkiestry.

(=) Ofiary samochodów.

Na Ofiary Jamońskich w Król. Hucie samochód osobowy Śl. 9172 należał na 20-letniego Karwaskiego, łamiąc mu nogę lewą. Odwieszono go na kurację do szpitala miejskiego. Tegoraz dnia na ul. Wolności uderzony został blotnikiem samochodu Śl. 2843 niejaki Błaszczak, który na szczęście nie poniósł żadnych dotkliwych obrażeń ciała.

(=) Uważać na pieniądze.

Anteł Ceglarzowie podczas nadawania pieniędzy na poczek w Król. Hucie jakiś nieznany sprawca skradł przyrządkowane do przepisy pieniądze.

Przy obstrzałach, zburzeniach trawienia, wrzodach, uderzeniach do głowy, bólach głowy i ogólnym niedomaganiem radzą się rano anonsowo szklankę naturalnej wody gorkiel. Francuskie „Josta“. Zadać w aptekach i drogeriach. (o)

Świętochłowickiego.**Rada gminna w Rudzie.**

achwiała na swem ostatnim posiedzeniu budżet gminy zamknięty w granicach 1.666.060 zł. oraz budżet Urzędu Okręgowego w sumie 89.242 zł. Celem pokrycia niedoboru budżetu administracyjnego na rok 1931-32 wynoszącego 101.000 zł. uchwalono pobór podatku budynkowego w wysokości 5 od tysiąca wartości nieruchomości zabudowanej i 100 proc. dodatku do państw. podatku gruntowego. Następnie Rada wybrała w miejsce śp. tawnika G. Seldia p. A. Kaczmarczyka, w miejsce śp. J. Świecy p. I. Pradełskiego. Zastępcą rady sierot na okręg V wybrano p. I. Kopca. Z dalszych punktów porządku dziennego uchwalono ordynację targową, projekt dodatku do statutu gminy Ruda Śląska w przedmiocie poboru od publicznych rozrywek zabaw i widowisk, a wreszcie zatwierdziła sprawę rozporządzenia policyjnego dotyczącego wywieszania cenników.

(S) Gwiazdka powiatowa w Rudzie

odbędzie się w sobotę 14 bm. o godz. 18-ej na sali p. Łosy (Dom Narodowy). Po gwiazdce zabawa.

(S) Uchwały Rady Gminnej w Brzeznie.

Przedłożony budżet gminy na r. 1931-32 przewidyjący w dochodach i rozchodach zwiększających 448.000 zł. Rada jednogłośnie przyjął, uchwalając również pobierać od stawki państwowej do podatku gruntowego na rzecz gminy dotatek w wysokości 100 proc., dając stawkę 6 promille od pospolitej wartości budynków, podlegających opodatkowaniu. W dalszym toku obrad wybrano rozjemcę dla gminy Brzeziny w osobie p. Moziera i zastępcę jego p. Włoczka. Po zatwierdzeniu drobnych spraw administracyjno-personalnych, wyzerpiano porządek dzienny i zamknięto posiedzenie.

Ż Pszczyńskiego.**(P) Ostre strzelanie O. Z. P. R. Tychy.**

15 bm. o godz. 13.00 na dawn. cegielni ostre strzelanie z krab. dla członków O. Z. P. R. — Wszyscy dotąd niezorg. kol. podjąć też. mile widziani.

Ż Rybnickiego.**(R) „Za dawnych dobrych czasów“ w Wodzisławiu.**

Tow. śpiewu „Paderewski“ Pszów odgrywa 15 bm. o godz. 19-ej na sali p. Jochenki operetkę pod tyt. „Za dawnych dobrych czasów“ z orkiestrą p. Szulcego i pod muzycznym kierownictwem dyrygenta p. M. Gwizda. Bilety nabyć można w księgarni p. Jana Ślaniwy w Wodzisławiu.

(R) Targ bydły w Żorach.

Najbliższy targ na konie i bydło odbędzie się w Żorach 18 bm. jarmark zaś 19 bm.

Ż Tarnobrzeskiego.**(T) Agencja pocztowa.**

W dzielnicy Rojca, gminy Radzionków została uruchomiona agencja pocztowa, która jest wielkim udogodnieniem dla tej dzielnicy. Przez uruchomienie tej agencji spełnione zostało życzenie mieszkańców tej dzielnicy.

Ż Lublinieckiego.**Konferencja rodzicielska w szkole powszechnej w Lublinie.**

8 bm. zwołał nauczyciel p. Handy, wychowawca kl. I, konferencję rodzicielską. Poza bardzo licznie zebrany rodziców, konferencję również zaszczęli swą obecnością p. inspektor szkolny i p. kierownik szkoły. Po referacie p. Handego, wywiązała się żywa dyskusja, w czasie której między innymi zabierali głos kierownik szkoły p. Bazarzik, dyr. Wydziału Powiatowego p. Dubowski, który m. in. apelował, by przynajmniej do kl. 4 prowadzić dzieci jeden i ten sam wychowawca, co było zostało bez doniosłych skutków. Apel ten poparto z aplauzem. Dyskusja wykazała zaufanie i sympatię rodziców do wychowawcy klasy p. Handego. W końcu konferencji dano rodzicom możliwość przelżenia prac swych dzieci i rozdano świadectwa za I. półrocze szkolne. L. B.

Giełda.**Giełda pieniężna w Warszawie**

z dnia 12 lutego 1931 r.

Waluty i dewizy.

Dolary 8,81-25. Nowy Jork 8,915. Nowy Jork kabel 8,924. Londyn 43,36-50. Paryż 35. Wiedeń 128,32. Praga 26,40. Włochy 46,73. Budapeszt 155,78. Szwajcaria 172,26. Sztokholm 239,05. Berlin 212,16. Dolar prywatny 8,91-25.
Bank Polski 151,50. Bank Zachodni 70. Bank Z.w. Spół. Zarobek 65. Cukier 31. Lód 21. Norbł 31. Ostrowieckie 52. Starachowice 12,50.

W kierownictwie armii francuskiej nastąpiły przesunięcia. I tak Marszałek Petain (pierwszy na lewo) złożył wiceprezidenturę Najwyższej Rady Wojskowej i generalny inspektorat, które objął gen. Weygand, dotychczasowy szef sztabu (w środku), szefostwo zaś sztabu przeszło w ręce generała Gamelin (na prawo).

P. poseł Ziętek wybrany płatnym naczelnikiem gminy Radzionków.

W uzupełnieniu wczorajszej naszej wiadomości o wyborze płatnym naczelnikiem gminy Radzionkowa p. posła Ziętkę, dotychczasowego komisarzowego naczelnika tej gminy, podaliśmy poniżej szczegóły ostatniego posiedzenia Rady Gminnej w Radzionkowie.

9 bm. odbyło się na sali posiedzeń Rady gminnej posiedzenie Rady gminnej Radzionkowa. Nie notowana dotychczas na żadnym posiedzeniu liczba słuchaczy, dalej podniecone niezwykłą atmosferą wśród radnych, świadczyły o ważności tego zebrania, mającego zadecydować o zniesieniu dotychczasowego stanu rzeczy w Radzionkowie przez wybór nowego płatnego naczelnika gminy, w którego ręce powierzone zostały małe losy gminy liczącej 16.000 mieszkańców — na przeciąg 12 lat.

Jak powszechnie wiadomo, został byłym naczelnikiem gminy p. Broncel w grudniu 1927 r. zawieszony przez władze nadzorcze w urzędowaniu, przy równoczesnym wyłączeniu temu postępowania dyscyplinarnego. Od roku 1927 aż do dzisiaj losami gminy kierowali naczelnicy komisarzowi i to przez przeciąg roku aptekarz p. Gajdas, obecnie poseł do Sejmu Śl., a od końca roku 1928 dotychczasowy kom. nac. p. Ziętek, poseł do Sejmu warszawskiego i to z zupełnym zadowoleniu obywatelstwa i dobra gminy. W styczniu br. Najwyższy Trybunał Administracyjny w Warszawie ogłosił w sprawie zawieszenia p. Broncela ostateczny wyrok, mocą którego zasądza go na utratę stanowiska z pozbyciem praw do emerytury. Siłą faktu wyłoniła się więc kwestia wyboru nowego naczelnika gminy.

Punktualnie o godz. 18-ej zgromadził posiedzenie Rady gminnej kom. nac. gminy, poseł do Sejmu Warszawskiego p. Ziętek. W domieszlach podał Radzie do wiadomości stan Kasy, oraz następnie odczytał wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego w Warszawie, w sprawie p. naczelnika gminy p. Broncela. Do p. II Sprawy wyboru naczelnika gminy przewodniczący oświadczył, że wobec ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy p. Broncela przez Najw. Trybunał Adm. w Warszawie, wyłoniła się kwestia wyboru nowego naczelnika gminy, w której to sprawie rozstrzygnąć ma dzisiejsze posiedzenie Rady, otwierając równocześnie nad tym punktem dyskusję. Jako następny zabrał głos radny poseł p. Gajdas (N. Ch. Z. P.) stwierdzając, że Rada gminna winna w dobrze zrozumiałym interesie gminy rozstrzygnąć dalsze losy ma być naczelnikiem gminy i stawia wniosek o przeprowadzenie wyboru naczelnika gminy. Wyłoniła nad tą sprawą dyskusja dala pole do karczemnych wprost popisków i burd kilku radnym z partii p. Latochy (Ch. D.) a mianowicie pp. Pietrzyk, Skowronowi radnym i ławnikowi p. Hajdzie, która to partia posiada smutną tradycję wiecznej walki i opozycji z każdorazowym naczelnikiem gminy. Pamiętne są jeszcze czasy urzędowania p. Wahnera w latach od r. 1900—1912, gdzie p. Letocha prowadził walkę z tym naczelnikiem, który chciał podnieść Radzionków do poziomu miejscowości kulturalnych przez założenie wodociągów, kanalizacji, bruków itp. Od tego czasu partia p. Letochy prowadziła wieczną opozycję i gdyby nie twarde stanowisko poszczególnych naczelników i radnych gminy, to nielibyśmy jeszcze dzisiaj w bloku, nie mówiąc o elektryfikacji, kanalizacji, brukach itp., które w zapatrywaniach takiego p. Letochy są zbyt wielkie i niepotrzebne. Nie mamy na myśli wszystkich członków Rady z partii p. Letochy, gdyż 3 członków i to radni pp. Gałęziak, Wojsiak i Spyra okazali na ostatnim posiedzeniu pełne zrozumienie obywatelskie dla dobra gminy. Jedynymśmólnym wyjątkiem większości Rady bez względu na partię, rozstrzygnął „trójkę“ w osobach Hajdy, Skowrona i Pietrzyka, tak, że byli już nawet niezdolni do siedzenia z bezsilnej łaski. Kres bzdurząco interesującej dyskusji położył wniosek o zamknięcie dyskusji, który przeszedł większością głosów. Na wszelkie zarzuty odpowiedział kolejno p. nac. Ziętek, porównując obecną gospodarkę do dawniejszej. Oprócz innych rzeczowych dowodów, stwierdził, że w latach 1923—1927 (5 lat) za czasów p. Broncela, wykonano m. in. inwestycje na ogólną sumę zł. 106.000, podczas gdy w latach komisarzowych rządów tj. 1923—1930 (3 lata) za sumę 460.000 zł. co, najpełniej świadczy o „złej gospodarce“. Po odczuciu wszystkich zarzutów, podano wniosek p. Gajdas dotyczący przeprowadzenia wyboru naczelnika pod głosowanie, który przeszedł olbrzymią większością głosów 20 przeciw 3. — Następnie odczytał p. naczelnik propozycję zarządu gminy, by na naczelnika gminy wybrać dotychczasowego kom. naczelnika p. Ziętkę, oddając równocześnie przewodnictwo Rady w ręce I. ławnika p. posła Gajdas i opuszczając salę obrad, jako osoba zainteresowana. Nad propozycją Zarządu wywiązała się znów burzliwa dyskusja, w której dokazywała jak zwykle opozycja „trójką“, podnosząc przeciwko kom. naczelnikowi i innym osobom podstawowe zarzuty, które przez przew. p. Gajdas, ławnika Franię, oraz poszczególnych członków zostały odrzucone, a niektóre ciężkie zarzuty zaprotokolowane, konsekwencje czego ponosić będą nieliczni z tych słowami „inteligentni“ radni. Po jedynymśmólnym wypowiedzeniu się za kandydaturą przez członków różnych frakcji, przystąpiono do wyboru naczelnika, wzgl. konstytuowania skrutynium, do którego powołani zostali przez przewodniczącego p. Gabrys z frakcji niemieckiej, p. Michna z frakcji pol. oraz jako protokolarz p. Tobór sekr. gminy. Po zobowiązaniu tychże przez podanie ręki, przystąpiono do aktu wyborczego. Wpłynęła tylko 1 kandydatura i to p. Ziętkę. Uprawiliśmy do głosowania było 25. Oddano 25 głosów i to 21 na dotychczasowego kom. nac. p. Ziętkę, a 4 kartki białe, wobec czego wybrany został płatnym naczelnikiem gminy na 12 lat, z prawem do emerytury poseł do Sejmu Warsz. p. Ziętek Jerzy. Zaznaczyć i podkreślić należy, że na p. Ziętkę padły wszystkie głosy poszczególnych ugrupowań i to N. Ch. Z. P., NPR., PPS., Deutsche Katholische Volkspartei oraz 3 głosy z partii p. Letochy (partii opozycyjnej), co świadczy o jedynomyślności Rady oraz dachu obywatelskim i trosce o dobro gminy i daleko idące ścisłe współpracy Rady z nowym naczelnikiem.

Poż. inwestycyjna 4 proc. 94,50—94,75. Budowlana 3 proc. 80. Dolarowa 6 proc. 71,00—72,50. Poż. konwersyjna 5 proc. 50. Kolejowa 10 proc. 102,75. Ziemiśkie 4 1/2 proc. 52,00—53,00—52,50.

Tendencja dla akcyj mocniejsza, dla walut słabsza.

Giełda zbożowa w Poznaniu

z dnia 12 lutego 1931 r.

Zyto 15 ton parzytel Poznań, cena transakcyjna 17,40. Zyto 15 ton parzytel Poznań cena transakcyjna 17,60. Zyto cena orientacyjna 16,75 do 17,00. Pszenica 19,00—19,75. Mąka żytnia 26,50. Mąka pszena 33,50—36,50. Otręby żytnie 11—12. Otręby pszenne 12,50—13,50. Owies jednolity 17,50—18,50. Jęczmień przemysłowy 19,00—20,50. Jęczmień browarowy 24—26. Groch Wiktorja 24,00—28,00.

Reszta bez zmian. Uspokojenie spokojne.

Jeszcze w sprawie realnego budżetu.

Jak było do przewidzenia, opozycja sejmowa zaatakowała ze wszystkich stron, wleśniona przez rząd projekt budżetu, na rozmaite głosy powtarzając swój znany już komunał o jego nieracjonalności i twierdząc, że należy go skompromitować jeszcze więcej, niż to uczyniła komisja w porozumieniu z przedstawicielami poszczególnych resortów. Opozycyjny ten komunał został, jak zwykle zresztą, poparty równie zdawkowymi i nie uszeregowanymi na żadnych silniejszych podstawach argumentami. Nie było takich straszaków, którychby nie wyciągnęli, drapnięcia się w małowalnicę toż Katonów, mówcy opozycyjni. Etatyzm był bodajże jak najulubieńszym konfliktem w tej dyskusji, przemierzając za wszelką cenę do zmniejszenia preliminarza budżetowego, który musiałby przeleść siłą rzeczy osłabić znaczenie i powagę naszego państwa zarówno na zewnątrz jak i wewnątrz.

Miedzy innymi więc, mówiąc o „etatyzmie“, zaatakowano opozycję, preliminarzowaną na Państwową Fabrykę Broni. Instytucja ta, której wytwórczość jest przeznaczona przedewszystkiem dla celów obrony państwa, stała się przedmiotem generalnego szturmu połączonych partyników. Nawet fakt, że Państwowa Fabryka Broni podjęła produkcję rowerów, również wynikłszy został przez opozycję jako dowód dalszego rozwoju etatyizmu. A tymczasem sprawa ta tłumaczy się bardzo łatwo. Państwowa Fabryka Broni musi przecież znajdować się w ciągłej gotowości do nagłego rozwinięcia swej wytwórczości. Nie może jednak wyrabiać cegieł, broni, dopóki nie istnieje stan zagrożenia wojną. Narazie więc, jak wszędzie na świecie, daje się jej inne zatrudnienie. Wdany wypadku zatrudniono Państwową Fabrykę Broni produkcją rowerów, gdyż chodziło o zmniejszenie w znaczących rozmiarach obciążającego się obecnie importu do Polski rowerów z zagranicy. Jeśli zaś chodzi o dalszą jeszcze kompresję budżetu ponad te liczby, do których sprowadziła go komisja budżetowa, to każdy obywatel wszak rozumie, że nie wolno nam wyprowadzać oszczędności kosztem niezbędnych wydatków na obronę państwa. Bez naruszenia zaś sum przeznaczonych na te wydatki nie możemy zejść poniżej 2800 milionów złotych.

W takiej sumie komisja budżetowa w zgodnej współpracy z rządem ustaliła preliminarz. Dalej jednakże posunąć się już niepodobna. Wszelką dobrą wolę w kierunku dalszych oszczędności ograniczają bowiem dwa czynniki, zbyt poważne, aby je można było zaniedbywać. Pierwszym z nich są konieczności związane z obroną kraju. Obniżenie wydatków na ten cel już w danej chwili wykluczone zarówno ze względu na wzrastające zbrojenia innych państw, jak i na ogólny stan bezpieczeństwa Rzeczypospolitej. Drugim z kolei czynnikiem, uniemożliwiającym dalsze kompromisy budżetu są zobowiązania, płynące z istniejących ustaw, bez których zmiany nie da się pomyśleć jakiegokolwiek dalszego ograniczenia wydatków państwowych. Zobowiązania te dotyczą w pierwszym rzędzie opozycji i rent inwalidzkich oraz emerytów. Utrzymując się w ramach tych już zupełnie nieodpartych konieczności państwowych i zobowiązań ustawowych, komisja budżetowa nie mogła się zgodzić na jeszcze większe ograniczenie preliminarza budżetowego niż to, które zostało wprowadzone po troskliwym uwzględnieniu wszelkich konieczności w porozumieniu z przedstawicielami rządu.

Liczyć się jednak należy z faktem, że po uchwaleniu budżetu przez Sejm i Senat, wypowie ponadto swoje ważne słowo życie — ten bezwzględny regulator wszelkich planów i przewidywań ludzkich. Regulator ten może uczynić wykonanie planu lżejszym lub cięższym, a może nawet zmusić do wprowadzenia w nim szeregu „owocnych“ zmian, których narazie przewidzieć niepodobna. R.

cz. „trójką“ demonstracyjnie salę obrad, spleśniać widocznie do „raportu“.

Po przeprowadzeniu wyboru objął nowo wybrany naczelnik przewodnictwo Rady, dziękując za jednogłośnie wybrany, apelując o dalszą współpracę oraz oświadczając, że praca jego na tym posterunku skierowana będzie wyłącznie dla dobra gminy i obywatelstwa.

Po stawieniu jeszcze dwóch wniosków przez rad. Suchańskiego (PPS.) dotyczących jednorazowego zapomogi dla bezrob. i kwestii mieszkaniowej, a mających przyjąć do obrady następnego posiedzenia, zamknął przewodniczący posiedzenie o godz. 21-ej.

Tak więc otrzymała gmina Radzionków w osobie p. posła Ziętkę naczelnika, po którym spodziewać się należy, że gmina wjdzie w fazę rozkwitu i rozwoju, czego dowody mamy już z 2-letniego sprawowania owocnych rządów komisarzowych przez niego.

Wiadomości rolnicze.

Jak poznać mleczną krowę?

Mleczna krowa musi odznaczać się zdrowym wyglądem i ciekłą koscia. Głowa ma być średnia, kształtna, zaopatrzona w zgrabne łokiele róg, nieco zgłębione przy końcu ku środkowi czoła. Ukostnienie dołki krowy powinno być delikatne, kłosek ciekły, co łatwo można się przekonać z kształtu nóg i zębów. Mięśnie winny być względnie ciekłe wydłużone, płaskie, co można ocenić na udach i podudziach. Tułów musi być długi, o szerokim drobnokościwym zadzie, od którego zwisa cienki długi ogon, sięgający niżej stawu skokowego. Przed mleczną krową winno być głęboko osadzone i obszerny, co świadczy o dobrze rozwiniętych płucach. Śródkowa część łowia winna być długa o szerokich łędźwiach pokryta delikatnymi, dość płaskimi żebrami, możliwie szeroko rozstawionymi, o czym można przekonać się, mierząc ręką między ostatnim a przedostatnim żebrzem. U dobrej dołki pożądane jest, aby odległość ta była nie mniejsza od 4 palców.

Przy ocenie wartości kupowanej krowy należy zwracać szczególną uwagę również i na skórę. Dobra dołka powinna mieć skórę miękką, pokrytą krótkim, cienkim i połyskującym włosiem. Na szyi skóra winna tworzyć liczne drobne fałdy, a przy podciągnięciu w okolicy łędźwi lub szyi wracać natychmiast do pierwotnego stanu. Krowy opasowe, mało mleczne, mają bowiem skórę grubą, a także grubą budowę wymion. Sprężystość (tętno) podskórnej jest bardzo ważną cechą w budowie wymienia, ułatwia ona napętnienie się wymienia mlekiem, po wydoleniu zaś wymię dobrej dołki, dzięki sprężystości (tętnu) podskórnej wraca do pierwotnego stanu. Wymię dobrej dołki musi być duże, wysoko zawieszone z tyłu, przesunięte możliwie daleko ku przodowi. Niezawasne jednak wielkość wymienia mówić o dużej mleczności krowy, gdyż duże wymię może być także zbyt mięgkie, otulaczające i pokryte grubą niesprężystą skórą, co już nie jest cechą dobrej mleczności. Wymię mleczniczy winno być podzielone na 4 dobrze rozwinięte równe ćwiartki, zaopatrzone zdrowymi, dostatecznie grubymi oraz szeroko rozstawionymi średnio długimi strzykami.

Za dobrą oznakę mleczności uchodzą zazwyczaj się t. zw. żyły mleczne, czyli naczyń krwionośnych odprowadzające krew z wymienia, a przenikające przez t. zw. dołki mleczne do jamy brzusznej. Im żyły mleczne są większe i im szerszy dołek, tem krowa jest lepszą dołką, gdyż dobrze rozwinięte żyły mleczne wskazują na znaczny odpływ krwi z wymienia, z czego można poznać, iż dopływ krwi do wymienia jest obfity, czyli, że i mleko skrobi i w dużej ilości do niego napływa. Głębokość i szerokość

dołków mlecznych pozwala nam traktować ocenę mleczności krowy nawet w okresie, kiedy mleko nie daje. Prawdziwe mleczne krowy mają niekiedy w tylniej części wymienia jeden lub parę dodatkowych żyłek, niewydzielających mleka, świadczących jednak o mleczności krowy.

Do ogólnej oceny dobrej i mlecznej krowy należy dodać, że ma się ona zachowywać spokojnie i łagodnie, lecz nie ospale, a spojrzenie jej

powinno być żywe, wesołe i zaciękawe, tem, co się dokłada niej dzieje. Musi też być zdrowa, mieć chęć do jedzenia i dobrze trawiać żołądek, co się ujawnia w normalnych oddychach. Jeżeli rolnik kupując i oglądając krowę, uważa się, iż posiada ona powyższe cechy, to może być pewny, że krowa jest dobrą dołką i że będzie mu służyła przez szereg lat nie tylko jako materiał użytkowy, ale też jako hodowlany. Grab.

Rozwój polskiego maślarstwa.

Pocieszającym objawem w naszej wytwórczości rolniczej jest to, że z roku na rok podnosi się ilość i jakość wyrobianego w Polsce masła, które wywożony na rynki zagraniczne i które przynosi pokaźny dochód krajowi.

Czemu zawiadzamy takie dobre wyniki? Otóż trzy są przyczyny tego rozwoju maślarstwa. Pierwszą z nich są ogólne okoliczności sprzyjające, — druga przyczyną jest wysiłek samych wytwórców masła, — a trzecią wreszcie przyczyną jest praca handlowa.

Jakież to były owe sprzyjające okoliczności? Przedewszystkiem wzrosła w Polsce ilość bydła po skończeniu wojny, która poprzednio bardzo je wyniszczyła. Ponadto poprawiła się w Polsce również i uprawa ziemi, wskutek czego jakość paszy polepszyła się znakomicie i zwiększyła mleczność krow.

Lecz to wzięły nie byłyby jeszcze wystarczające w rozwoju maślarstwa. Duże zasługi położyli sami rolnicy. Rzucone przez Ministerstwo Rolnictwa i przez różne zrzeszenia rolnicze hasło przejścia naszego rolnictwa z gospodarki surowcowej na gospodarkę gotowych przetworów rolniczych, dało wydatne wyniki. Nowym tym sposobem gospodarowania przejęła się wieś i wzięła się do pracy przedewszystkiem nad podniesieniem hodowli bydła, oraz rozwoju maślarstwa i maślarstwa, obracającego najszybciej pracą rolnika na gotowy pieniądz. Krali cały pokryw się szeregiem nowoczesnych mleczarni i maślarń, urządzonych i wzniesionych najczęściej wspólnymi siłami rolników w zorganizowanych na ten cel spółdzielniach wytwórczych, popieranych przez władze.

Trzecim wreszcie powodem stałego rozwoju maślarstwa polskiego jest praca handlowa. Trudno jest wytwarzać, — ale może jeszcze trudniej jest sprzedawać swoje wytwory po cenach, pokrywających i koszty własne i dających godziwy zysk. W naszym społeczeństwie wyrabia się powoli świadomość, że handel jest niejako kluczem do produkcji, bogactwa i polegi. Zwiększa zaś w maślarstwie polskim — handel, jako łącznik

między wytwórcą a nabywcą przyczynił się do podniesienia jakości masła, zaspokajającej wymagania wybrednych rynków zagranicznych, jak również przyczynił się do wzrostu samej produkcji przez płacenie wysokich cen. Swoje obowiązki kupieckie dobrze tu wykonywali placówki handlu maślarstwa, ze Związkiem Spółdzielni Mleczarskich i Jalcarskich na czele. Lecz handel mógł spełnić swoje szczytne zadanie dla rozwoju maślarstwa tylko dlatego, że sam opiera się o zdrowe zasady, t. j. o uczciwą konkurencję na rynkach krajowych. Potęgę to jego ruchliwość i rzutność.

Najdonosielszym dla rozwoju naszego maślarstwa następstwem tej zdrowej konkurencji handlowej jest możliwość osiągania przez maślarzy najwyższych cen za swoje produkty. Dlatego też wolno mieć nadzieję, że i dalszy, tak samo piękny rozwój tej gałęzi produkcji rolniej przyniesie będzie i rolnikom i całemu krajowi coraz większe korzyści. Grab.

Szoza Iszilara (na lewo) i Tokmo Kitan (na prawo) doskonałi lyżwiarze Japończy wezmą udział w zawodach o mistrzostwo świata w Helsingforsie w lutym, a potem w Stokholmie. Poraz pierwszy stają Japończy do takich zawodów.

Wystawa królików i drobin w Radzionkowie-Rojcy.

Nad wyraz piękną wystawę królików i drobin urządziło to miejscowe towarzystwo hodowców drobnego inwentarza. Jak nasze Rojce stare coś podobnego tu nie widziano. Wystawione 10 ras królików jednobarwnych i 6 ras kmr. Z gołębi widziano stawkę i skowronki. Z królików bardzo pięknie reprezentowały się obrazy belgijskie i białe, francuskie srebrne, duże szynszyle, podpalane i gronostaje. Z kur ślicznie bardzo przedstawiały się białe leghorny, Rhode-Island, Plymouth, Roki, Minoriki, Włoszki, kurpociane i Zielononorki. Materiał był tak dobrany, że sędzia miał bardzo trudne zadanie. 90% wystawianego materiału było obdarzone nagrodami. Klatki były tak pięknie poustawiane i udekorowane barwanymi narodami, że cała sala przedstawiała się jak piękne cacko. Przeszło 600 ludzi, w tem około 200 dzieci, zwidziały wystawę. Niewątpliwie wystawa ta zachęci jednego do hodowli królików i drobin. Zarządowi należy się uznanie za urządzenie tak pięknego widowiska. Bytton.

Kronika rolnicza.

Zmiana na stanowisku prezesa Rady naczelnej organizacji rolniczych. Na plenarnym zebraniu delegatów Rady naczelnej organizacji rolniczych dokonano wyboru prezesa Rady, powołując na to stanowisko senatora dr. Stanisława Dombkiego. Wiceprezesem pozostał poseł Marian Rudziński, oraz pp. senator Stanisław Wankowicz i Stanisław Karłowicz. Prezes senator Dombki po raz drugi piastuje mandat senatora, przed wojną wybierany był na posła do Sejmu galicyjskiego.

Obniżenie opłat hipotecznych w projekcie ustawy o hipotekach. Ministerstwo reform rolnych przygotowuje obecnie szereg projektów ustaw, dotyczących przebudowy ustroju rolnego. Między innymi ministerstwo opracowało już i wkrótce wniesie do Sejmu projekt ustawy o regulacji hipotek. Według projektu przyszła ustawa mityklo ureguluje przepisy o hipotekach na terenie całego kraju, lecz również spowoduje potanie opłat hipotecznych, tak, aby umożliwione było korzystanie z zapisów hipotecznych w jak najszerszym zakresie.

Zwalczanie chorób i szkodników roślinnych. W dniu 9 b. m. odbyło się w Ministerstwie Rolnictwa pod przewodnictwem dyrektora S. K. Glikowskiego doroczne posiedzenie przedstawicieli zakładów zwalczania chorób i szkodników roślinnych. Po przedstawieniu sprawozdań za rok ubiegły, omówiono plan działalności na nowy okres wegetacyjny.

Kalendarzyk zebrań.

Piatek 13 lutego 1931 r.

Siemianowice. Walne zebranie koła miejscowego Z. O. K. Z. o godz. 19 w sali T. C. L. Katowice. Posiedzenie zarządu Zrzeszenia Hurltowników o godz. 10-iej wewnątrzne zebranie o godz. 11-iej, walne zaś zebranie członków Zrzeszenia o godz. 12-iej w Izbie Handlowej.

Baczność powstańcy-uchodźcy z pow. Opole, Olesno, Kłuczbork i Prudnik.

Togoroczna zabawa karawaloła dla członków z rodzinami grupy Katowice Zw. Powst. Śl. odbędzie się w sobotę 14 bm. na sali Strzeżyc Górniczej przy placu Andrzeja. Początek o godz. 7,30 wieczorem.

Zarząd.

Niedziela 15 lutego 1931 r.

Tarnowski Góry. Walne zebranie Zw. Powst. Śl. uch. pow. g. wicko-toszeckiego o godz. 15,30 na sali p. Ciochki.

Król. Huta. Nadzwyczajne zebranie grupy miejsc. Zw. Powst. Śl. o godz. 14-iej na sali p. Paszka, ul. Chłamańska 35. Sprawy ważne! Wszyscy winni przyjść, również i niezorganizowani powstańcy.

Katowice-Ligota. Miesieczne zebranie Zw. Powst. Śl. o godz. 14-iej w lokalu p. Polaka. Sprawy ważne!

Łagiewniki Śl. Zebranie Zw. Powstańców Śl. baon bytomski o godz. 16-iej w lokalu p. Szalonia. Sprawy ważne!

Ruda. Nadzwyczajne walne zebranie grupy bytomskiej Zw. Powst. Śl. o godz. 14-iej w sali p. Leparskiej. Sprawy ważne!

Katowice. Zebranie Katolickiego Koła Abstynentów o godz. 16-iej w Domu Związku w przykościelnej S. M. P.

Haiduk Wielkie. Zebranie Kat. Koła Abstynentów o godz. 16-iej w Domu Związku.

Ruda. Walne zebranie grupy miejsc. Zw. Powstańców Śl. o godz. 14-iej w sali p. Łosy (Dom Narodowy).

Brzezinka. Zebranie miejsc. grupy Zw. Powst. Śl. o godz. 16-iej w lokalu p. Klimery (dawn. Peczki).

Janów Mielecki. Walne zebranie grupy miejsc. Związku Powst. Śl. o godz. 15-iej w lokalu p. Korzonka.

Nowe Haiduki. Walne zebranie Zw. Powst. Śl. o godz. 15-iej w lokalu p. Homy, ul. 3 Maja 55.

Radzionków. Walne zebranie miejsc. grupy Związku Powst. Śl. o godz. 18-iej na sali p. Jarantowskiego.

Król. Huta. Zebranie i wieczorek towarzyski Związku Stenografów syst. S. S. Balczyńskiej o godz. 19,30 w ogrodach szreberowskich przy ul. Haiduckiej.

Król. Huta. Miesieczne zebranie P. Z. P. oddz. młodych o godz. 15-iej w Hotelu hr. Reden.

Różdżeń-Szapience. Walne zebranie Związku Powst. Śl. o godz. 15-iej w starym browarze. Sprawy ważne!

Orzęgów. Miesieczne zebranie Tow. Poek o godz. 16-iej w lokalu p. Broila, ul. Bytomskiej.

Siemianowice. Walne zebranie Tow. mandolinowego i wycieczki „Jaskółka” o godz. 15-iej „Pod dwoma lipami”.

Szarzyl. Zebranie miejsc. koła N. Ch. Z. P. w lokalu p. Błidy o godz. 15-iej.

Brzezinka. Walne zebranie Zw. Powst. Śl. o godz. 15-iej w lokalu p. Badury w Podlaryszem.

Kalendarzyk zebrań Federacji Pracy Przemysłu Górniczego.

Niedziela 15 lutego 1931 r.

Rybnik. Zjazd powiatowy wszystkich prześw. radców załogowych, metzów załogowania Generalnej Fed. Pracy o godz. 9,30 w sali p. Szalonia Plac Wolności. Będą obecni ob. ob. poseł Kapuściński, poseł Fesser, sekretarz Federacji Górniczej Stanisław Derelczyk, sekretarz pracowników umysłowych ob. Sroka-Sierosławski.

Bobrowniki. Zebranie organizacyjne Federacji Przemysłu Górniczego o godz. 14-iej, ref. ob. Waszak Konrad.

Szarzyl. Zebranie miejsc. koła o godz. 16,30 w sali p. Błidy, ul. Płocka, referent ob. Jan Bryla.

Dab. Zebranie górników o godz. 14-iej w sali p. Czuprynny ul. Dębowa 27.

Bieloszewice-Pińki. Zebranie górników o godzinie 14-iej w szkole miejscowej w Pińkach. Ref. ob. Karol Czaja.

Zaleska Huda. Walne zebranie grupy miejscowej górników o godz. 10-iej w sali p. Mronca, Ref. ob. Brzóska Jan.

Godula. Zebranie konstituujące o godz. 16-iej w sali p. Budziska. Ref. ob. Nowak Andrzej

Kalendarzyk zebrań Ogóln. Związku Podof. Rez. R. P.

Niedziela 15 lutego 1931 r.

Król. Huta. O godz. 14-iej w lokalu „Pod Flotą” przy ul. róg 3-go Maja i Bytomskiej odbędzie się doroczne walne zebranie koła. Ze względu na ważność walnego zebrania stawienie się wszystkich członków jest konieczne.

Ruda Śl. Doroczne walne zebranie koła odbędzie się o godz. 15-iej w Domu Narodowym.

Wodzisław. O godz. 13-iej odbędzie się w lokalu hotelu „Polonia” przy ul. Dworcowej doroczne walne zebranie koła.

Katowice-Dab. Doroczne walne zebranie koła o godz. 14-iej w lokalu p. Czuprynny, ul. Dębowa 27.

Wielonów. Miesieczne zebranie koła o godz. 9,30 rano w lokalu p. Mondrego. Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się o liczne i pewne przybycie. Po zebraniu ćwiczenia na stole piaszczynnym.

Dąbrowka Wielka. Miesieczne zebranie koła o godz. 15,30 w lokalu p. Ludygi, ul. 3 Maja 135.

Siemianowice. Zebranie miejsc. koła o godzinie 10-iej rano w lokalu p. Ocziłki ul. św. Barbary 1.

Na powyższe zebrania zaprasza się również, jeszcze niezorganizowanych Podoficerów Rezerwy, zamieszkałych na terenie Wosy. Śląskiego.

Baczność członkowie Rejonu Król-Huckiego!

Komenda Rejonowa zawiadamia koła: Król. Huta, Chorzów, Wielka Dąbrowka, Brzezinka Śl. iż w niedzielę, dnia 15 lutego br. odbędzie się dwuczęściowa na stadionie w Król. Hucie o godz. 9-iej przed południem.

Wobec powyższego wyzywa się wszystkie koła podległe Komendzie Rejonu Król-Huckiego o punktualne stawienie się. Ćwiczenia odbędą się pod nadzorem powiatowego komend. P. W. i W. F. p. poruczn. Zawadzkiego.

Wydawca „Polska Zachodnia” Sp. z ogr. odp. Adresatki odpowiedź red. Henryk Hausa Katowice, Komunikacja 14 — Druk. Drukarnia Śląska Sp. z ogr. odp., Katowice ul. Bato 27 i 28

Telefon 878 i 420.

Radio.

Niedziela, 15 lutego 1931 r.

Katowice, laia 408,7 m.: 10,15 Nabożeństwo z Katedry Poznańskiej. 11,58 Sygnał czasu i hejnał z wieży Mariackiej w Krakowie. 12,15 Poranek symboliczny. 14,00 Odczyt: „Czy Kościół jest wrogem postępu?” 14,20 Muzyka. 14,30 Odczyt rolniczy. 14,50 Muzyka. 15,00 Przemówienie p. ministra Kwiatkowskiego p. t. „Położenie gospodarstwa rolnictwa”. 15,20 Muzyka. 15,40 Program dla najmłodszych i dzieci starszych. 16,10 Skrzynka pocztowa. 16,30 Intermezzo muzyczne. 16,40 Odczyt: „Madera, kraj i ludzie”. 16,55 Intermezzo muzyczne. 17,15 Wiadomości przyjemne i pożyteczne. 17,40 Koncert reprezentacyjny orkiestry policji państwowej w Warszawie. 19,00 „Bery i boki śląskie” — Karlik z Kocynarda. 19,25 Feljeton p. t. „Sens życia”. 19,40 Rozmaitości. 20,00 słuchowisko kabaretowe. 20,30 Koncert popularny. 21,00 Audycja literacko-muzyczna. 22,00 Odczyt: „Pan Napis”. 22,15 Utwory Karola Szymanowskiego w wykonaniu Zbigniewa Drzewieckiego. 22,50 Komunikat meteorologiczny. 23,00 Muzyka taneczna.

Kalendarzyk zebrań Federacji Pracy Przemysłu Metalowego.

Piatek 13 lutego 1931 r.

Chropaczów. Walne zebranie metalowców w lokalu p. Norasa o godz. 5-iej po południu. Referent ob. Bakur.

Niedziela 15 lutego 1931 r.

Katowice-Zawodzie. Walne zebranie metalowców z huty „Ferrum” o godz. 3-iej po południu w Domu Ludowym przy ul. Krakowskiej. Referent ob. Bakur.

KINO „APOLLO“ KATOWICE

Poprzednia 17-18 / Telefon 21-88

Od piątku, dnia 13. 2. i w dniach następnych
Wiekopomne arcydzieło filmowe

Faust

Osoby:
Dr. Faust . . . . . Ośta Eckman
Małgorzata . . . . . Kamilla Horn
Mefisto . . . . . Emil Jannings
Ze względu na przewidziany natok uprasza się o przybywanie na wcześniejsze seanse 895-4

Wzmocniona orkiestra symfoniczna

Société Franco-Polonaise Francusko-Polska Centrala Handlowa

ul. Młyńska 22 KATOWICE Telefon 8-58

IMPORT

wszelkich specjalności francuskich
Win i szampa, perfum, jedwab, konserw, przetworów chemicznych, chemikali i tuszców, garbników i skóry, mydła z Marsylii, artykułów paryskich, artykułów luksusowych itd. oraz wszelk. rodzaju surowców.

Wykonanie i przedstawicielstwo wszelkich dostaw przemysłowych.
Przedstawicielstwa firm zagran. różnego rodzaju.
Polskie Biuro Informacyjne dla handlu zewnętrzn.
Przedstawicielstwa firm krajowych.

EXPORT.

Generalna Reprezentacja firmy francuskiej:
MANUFACTURE FRANÇAISE
d'Armes et Cycles
de SAINT ETIENNE 9809
Godziny przyjęć od 9—12 i 15—18.

Hemoroidy giną

w 5 do 6 dni bez lekarstwa i operacji,
56-letnie doświadczenie. Wysyłam przepis
za pobraniem pocztow. 6 zł i porto.
Mam 118 podziękowań.

J. Wierzbowski, Nowe-Pomorz, lekarz szpitalny

Ignacy Cypres

KRAKÓW, ul. Szewska L. 13 P. Z.
wysyła mandoliny włoskie po 25 do 30 zł.
skrzypce szkolne ze smyczk. 22 zł. Har.
monie z regist. 29 zł. wiedeńskie 1-rzędowe 38 zł. 2-rzędowe 55 zł. klarnety 8-klap. 38 zł. 10-klap 45 zł. 12-klap. 50 zł. Niklowy „Ge Roskop“ patent z tańc. 13 zł. Niklowy plastik-zegarek słyn. marki Emigna 22 zł. brzytwy po 6 i 10 zł. maszynki do włosów 10 i 14 zł. Wysyła za pobraniem. Cennik ilustrowany zegarków i instrumentów muzycznych darmo i piątne.

Szyby

możliwe i emalowane prace
grawierskie wszelkiego rodzaju
wykonuje
Fabryka Stimpli
i Zakład Rytowniczy
E. Franitza i Ska
dawn. Bracia Scholz
Katowice, Pocztowa 10
Telefon 11-89

Popieraj przemysł krajowy!

Nasze
dziewczyna „Pralnia“
jest w drodze do Was!

Za parę groszy
opłaty za dostawę do
domu, otrzymacie biele-
ną Waszą wypraną i wy-
prasowaną z powrotem.
Nasze dziewczę „Pralnia“
zaopatrzone jest
legitymacją.

Spróbujcie
a z pewnością będziecie
zadowoleni. 6357

Zjednoczone Zakłady Prań
Katowice, ul. Francuska 10 — Tel. 113.

Najserdeczniej dziękuję

Budowlanej Kasie Oszczędności i Po-
życzek w Mysłowicach, ul. Powstań-
ców No. 15 wzgl. Oddziałowi w Wa-
dowicach, ul. Sienkiewicza, (Hotel
Haas) za rychłe wypłacenie mi kwoty
35.000 zł. (trzydzieści pięć tysięcy
złotych) przez 21 lat bezprocentowej
i po 4,— zł. od tysiąca, tj. po 140,—
zł. miesięcznie odpłacalni pożyczki.
Budowlanej Kasie Oszczędności i Po-
życzek w Mysłowicach polecam każ-
demu z całego serca jako instytucję
jedyną tego rodzaju w Polsce i istot-
nie zasługującą na szczególne zaufa-
nie.

Andrychów, dnia 11 lutego 1931 r.
pów. Wadowice.

Franciszek Noworyta,
właśc. tartaku i cegielni.

V. Nn. 43/30
II

UCHWAŁA:
Kupcowi Marcie Weiser w Kró-
lewskiej Hucie, ul. Jaciellońska nr. 1
udzielono odroczenie wypłat w myśl
rozporządzenia Prezydenta Rzeczy-
pospolitej z dnia 6. marca 1928. Dz.
Ust. Rzpł. P. nr. 27, poz. 244 o zapo-
bieganiu upadłości na okres 3 miesię-
czny, tj. do dnia 22. marca 1931 włą-
cznie.

Nadzorca sądowym mianuje się
Stefana Sieradzoną w Królewskiej
Hucie, ul. Piastowskiej. 19.
Sad Grodzki w Królewskiej Hucie.

Związek Stenografów Polskich

prof. Korbiel. Katowice M. Piłsudskie-
go 26 dnia możliwość godzinowego zwi-
szczenia pisaną na maszynach oraz
wyszczególnienie na maszynach oraz
siebiostwo za minimalnym odszko-
dowaniem

Z dniem 12-go lutego b. r. Oddział
Ilustr. Kuryera Codziennego
w Katowicach

został przeniesiony do nowego lokalu
na ul. Marjackiej 1.

Oddział przyjmuje
prenumeratę, ogłaszenia dostawę
do kiosków i miejsce sprzedaży
wskazywać Wydawnictwo Ilustr. Kurye-
ra Codz. na najdogodniejszych wa-
runkach. 9814

Godziny urzędowe od 8,30 rano do
7-mej wieczór

Tak jak jest 2x2=4

tak prawdą jest że ręcznie artystyczny
i solidnie wykonany wstęg na-
nowszych rysunków Ornaty, Kopy,
Baldachimy, Chorągwie, oraz przepi-
sane standardy dla Wojska, Zwią-
zków, Cechów i Towarzystw.

„Sztuka Kościelna“
Słaska Artystyczna Wytwórnia
Paramentów i Sztandarów

Katowice, ul. św. Pawła nr. 7

Liczne uznania i podziękowania. Dogod-
ne warunki spłaty. Na żądanie wysyłam
bezpłatnie rysunki i próby materiałów.

Reprezentacje

wszystkiego rodzaju przyjmuje
Société Franco Polonaise 9761

Francuska Polska Centrala Handlowa

KATOWICE, ulica Młyńska 22

Telefon 8-58

Docent Dr. ŻURAŁSKI

przyjmuje od dnia 16-go lutego 1931 r.
wyłącznie

w Lecznicy Prywatnej

polożniczo-ginekologicznej

Poznań, ul. Fredry 8 (naprzeciw Opery)

6439 Telefon Lecznicy 31-34

godziny przyjęć 12—1 i 4—5

Mieszkanie: prywatne ul. Przecznicza 7

Telefon 77-72.

Astma — Bronchitis

zadaje poczytającej broszurki

Dr. Malowan i Ska - Gdańsk 124

Okazja

najtańszy i najprzejrzysty jest
nasz zegarek z wiecznym szkłem
z amerykańskiego złota, nieczem
się nie różni od prawdziwego
złota 14 kar

tylko za zł. 5,85 zam. 33.—
Wysyłamy na listownie zamówie-
nie elegancki zegarek szwajcarski,
chłod antykowy na kamienkach,
wyregulowany do minuty, z gwa-
rancją za dobry chód na 10 lat,
2 szt. 11,75 4 szt. 23.— Lepszy
złota, damski lub męski ze świec.
złoteb. 9,45, 11,75, 14,25. Zegarek kryty
„Anker“ z tarczą kopertami ameryk.
11.—, 12,95, 14,95 17.—, 19.—, 22.—
Budzik stol. 8,50, 10,50. — Łanuszki
z ameryk. złota 1,50, 2,50, 4.—, 5.—,
6.— zł. — Za kieszki przesyłki płaci ku-
pujący. — Adresować:

PZKREŚT, SZWAJC. ZEG. „KOMERCJA“
Warszawa, ulica Dzielna 45, Oddz. 2.

Gat. 7,75, 9,25, 12.—, 14.—. Na ręce do
paska, damski lub męski ze świec.
złoteb. 9,45, 11,75, 14,25. Zegarek kryty
„Anker“ z tarczą kopertami ameryk.
11.—, 12,95, 14,95 17.—, 19.—, 22.—
Budzik stol. 8,50, 10,50. — Łanuszki
z ameryk. złota 1,50, 2,50, 4.—, 5.—,
6.— zł. — Za kieszki przesyłki płaci ku-
pujący. — Adresować:

PZKREŚT, SZWAJC. ZEG. „KOMERCJA“
Warszawa, ulica Dzielna 45, Oddz. 2.

Następnie o godzinie 13,30 w Dębnie przy
ulicy Dębowej nr. 40. 1 maszynę do
obrobki, następnie w Bederowcu przy
obrzeży pana Buil 1 maszynę talmową
do drzewa i różne wyroby stolarskie
najwięcej dającym za gotówkę 6141

NAWRAT.

komornik sądowy w Katowicach.

Licytacja przymusowa

W sobotę, dnia 14-go lutego 1931 r.
o godz. 11 przed poł. będę sprzedawał
w Dębnie przed restauracją Kosza przy
ul. Dębowej nr. 14 następujące przedmioty:
1 kredens, 2 stoliki nocne, 1 umy-
walkę, 1 maszynę do szycia „Singer“
obrazy i inne rzeczy.

Następnie o godzinie 13,30 w Dębnie przy
ulicy Dębowej nr. 40. 1 maszynę do
obrobki, następnie w Bederowcu przy
obrzeży pana Buil 1 maszynę talmową
do drzewa i różne wyroby stolarskie
najwięcej dającym za gotówkę 6141

NAWRAT.

komornik sądowy w Katowicach.

Zwapienie żył

zdegenerowania, osłabienia. Zadać bez-
płatnie broszurę o miedziokwarcie lecze-
niu domowym. Dr. Gebhard i Ska — Gdańsk 4.

Kawiarnia „ATLANTIC“

w Katowicach, ulica Mickiewicza 8 — Telefon 1338

Bal Karnawałowy

z urozmaconym programem.

Wstęp wolny. — Tańce do rana. — Ceny przystępne.
Zarazem polecam moją pierwszorzędną Sniadali-
nię „Atlantic“ (obok). Kuchnia pierwszorzędną
warszawska. Wielki wybór zimnych i gorących zakąsek
oraz napoi po cenach znacznie niższych.

Kawiarnia i Sniadalnia prowadzona od 1-go bm. pod
nową dyrekcją p. M. Pertały z Warszawy.
6437 **Wiktor Wandell**, gospodarz.

Wolne posady

Checesz otrzymać
posadę? Musz. z-
użyć kursy fa-
chowce, korespon-
dencyjne im. prof.
Sekutowicza War-
szawa, Żółwa 42

Kursy wyczuja 1-
stosownie buchalterji
rachunkowości: ku-
pieckiej, korespon-
dencji: handlowej
stenoğrafji, nauk
handlu, prawa, ka-
ligracji, pisania na
maszynach, towa-
rownictwa, angiels-
kiego, francuskie-
go, niemieckiego
pisowni, gramatyki
polskiej oraz eko-
nomji. Po ukończe-
niu egzamin. —
Zadawce prospek-
tów.

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Mołody elektromon-

tor, obczany z in-
stalacją oraz pra-
dem o wysokim
napieciem poszukuje
posady od zaraz.
Łaskawe zgłosze-
nia pod Nr 3. P.

Mołody pan
znając języki pol-
ski, francuski, nie-
miecki nieco hisz-
pański poszukuje
posady. Łaskawe
zgłoszenia Puch —
Wielkie Hajduki —
św. Jadwigi 27.

Technik
budowlany, absol-
went Szkoły budow-
lanej z praktyką
na budowie i w
biurze, poszukuje
posady. Zgłoszenia
do „Polski Zachod-
niej“ pod „Sizak“.

Polsko-niem. steno-
typistka poszukuje
posady od 1. 3. lub
później. Zgłoszenia
do Adm. Polskiej Za-
chodniej pod „Ste-
notypistka“.

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje
się dziewcząt do
sprzedaży ulicznej
gazet. Oddział „Il-
lustr. Kuryer Codz.“ Ka-
towice, Marjańska 1

Poszukuje